

Si mireu el Calendari
hi trobareu Sant Hilari.

És una Vila encisera,
amb una gent falaguera.

L'església amb el campanar
ens conviden a pregar.

En una tomba seriosa
un Gurb en la pau reposa.

Dominava aquesta terra
el Castell Vell de Solterra.

Llegendes n'hi ha.. a desdir,
són relíquies de l'ahir.

És la Plaça Gravalosa
molt bonica i espaiosa.

El Casal d'avis "Can Blat"
un gaudi per la tercera edat.

El diumenge és arribat
bona festa i bon mercat

En Jaumet del Habiol
era de la sed consol.

Guarint va la Font Picant
a un i altre visitant.

Treu les pedres dels ronyons
i neteja els seus recons.

L'aigua de la Font-Vella
és arreu del món estrella.

Les de Font d'or i Ciré
són de la gola un plaer.

La Font del Ferro guareix
els ulls, l'anèmia i el mareig.

La Font del Pic i els anissos
fan als visitants feliços.

Butifarra, trago i pa,
fan de molt bon esperar.

La carn, pernil i greixons
a Sant Hilari, que bons!

Un obsequi per tornar-hi
els dolços de Sant Hilari.

Hotels i hostals a desdir
per el bon menjar gaudir.

Si coneixeu els indrets,
trobareu força bolets.

Pujar al Pla de les Arenes
ens allibera les penes.

Del Subirà, les muntanyes
hi maduren les castanyes.

Espinelves, el Coll i Joanet,
tres excursions a cada indret.

Entre roques s'hi amaga
el Nen Jesús de Praga.

FESTA MAJOR

27·28·29·30 i 31 D'A

SLPC. Biblioteca St. Hilari Sacalm.
1358229983

1982

SANT HILARI SACALM

És la Verge del Pedró
una flor feta oració.

Recorden alguns vells
la indústria dels rodells.

Cops de destral a desdir
fins el premi aconseguir.

Els tres Reis de l'Orient
porten coses a la gent.

Per Setmana Santa la Passió
dels hilariencs tradició.

Quant la Pasqua ha arribat
cants de joia han esclatat.

Els caps grossos i els gegants
surten per les festes grans.

Si coses bones cerqueu
ací dalt les trobareu.

Benvinguts a Sant Hilari,
no us oblideu de tornar-hi.

La portada ha estat gentilment cedida pels seus autors Teresa i Frederic Mejan.
S'ha respectat la grafia original.
Les lletres són d'en Josep M.ª Vila.
L'auca és distribuïda pel "Casal dels Avis" i l'import va integrament al Casal.

SALUTACIÓ

El pregó de Festa Major és un convit a tots els hilariencs a participar en les activitats que amb més o menys encert, però sí amb la millor intenció, s'han programat. Si el pregó és la invitació, els actes són la sal i el pebre de tota la festa i és per això que hem de procurar viure'ls amb alegria, espontaneïtat i il·lusió.

Hem esquinçat els fulls del calendari i, com cada any, hem arribat a finals d'agost a unes dades significatives, les de la nostra Festa Major.

Convé que les festes s'entenguin com unes coses vives, obertes a les modificacions que suposin millores i mantenidores de tot allò que configura l'essència més viva del caliu popular. S'han de conjugar aquelles tradicions de sempre i aportar-hi entre tots les idees i iniciatives que suposin una més àmplia participació. Tanmateix, la Festa Major ens dóna moltes oportunitats per a fer-ho, perquè és un bon moment per l'esplai, amb atraccions, balls, folklore, esport o qualsevol mena de manifestació cívica.

La Festa Major té altrament una doble vessant en el clos familiar. Es una ocasió per a reunir amics i familiars a casa nostra, per una banda, i és també aleshores el moment de caminar sense pressa pels carrers de la vila i d'aturar-nos a conversar amb els veïns de totes aquelles coses que l'enrenou quotidià ens impedeix comentar.

Voldria aprofitar l'oportunitat del programa per a recalcar un aspecte dins aquesta salutació. Si tot va com ha d'anar és l'última Festa Major que presideixo, i tinc ganes de dir que amb aquests tres anys s'han aconseguit, a nivell de poble, fites importants que temps enrera semblaven utopies, però cal que dongui les gràcies a tothom perquè ha estat amb l'esforç de tots, repeteixo, de tots, que ha esset possible.

Hilariencs, procurem mantenir aquestes iniciatives de festa que al llarg de l'any han proliferat als barris, però hem de pensar que el punt culminant és la Festa Major. Entre tots plegats hem de sentir i viure la Festa, perquè un poble que fa de les festes una cosa gran, és un gran poble.

Feliç Festa Major!!!

L'alcalde

XAVIER ROSELL i TERRIS

Recordant la meva vila i la meva gent. Festa Major 1982

- A la bona gent de la meva vila: Pau i bé. Dic de la meva vila, perquè vaig néixer a Vilanova i La Geltrú, però sóc fill de Sant Hilari. Ho enteneu? Jo si. Vaig arribar quan tenia quatre anys. Al cap d'un any va "esclatar" la guerra.

- *Hom recorda:* els amics, el toc de les campanes, les "bataiaies"; la setmana santa i les caramelles; la matança del porc i les "barques" que pujaven per la festa major. Tot era il·lusió i esperança, i... fins l'any que ve si Déu vol.

- Cases de pagès amb el porró i un mos de pa sempre a la taula, vi aspre de vinya i pa de sègol; mans fortes de l'home de bosc i somriures de les mestresses.

- Oh carrers i places de la meva vila! Oh cares beneïdes de la gent que ens hem creuat, encara que no ens hàgim dir res! Gent amb els seus noms i motius de cada casa. Bona gent, la gent de la meva vila!

- Recordo en la pell i en l'esperit: la neu, el fred i l'escalfor del foc en les llargues vetllades en família.

- A l'estiu tot era soroll i vida: els estiuejants —abans en deien "senyors"—, les sardanes, el verd dels boscos i el somriure d'en Jaumet del Flaviol.
  A l'hivern tot era silenci, arbres sense fulles i carrers glaçats de fred i de sorolls.

- Un vicari-mestre, "Mn. Francisco", amb el seu exemple, va fer-me xisclar l'esperit i vaig sortir del meu poble per anar al seminari. Enguany fa vint-i-cinc anys que per la Mercè, vaig cantar la primera missa a Sant Hilari. Després de cinc dies, el 29 de setembre de 1957, la bona gent del meu poble, em convidava a pujar a beneir la creu plantada per el grup excursionista "Forces, Forts i Ferms" al bell cim de Sant Miquel de les Formigues o de Solterra, a 1.204 metres sobre el nivell del mar. Allà férem gran festa i en guardem un millor record.

- En la meva vila i amb la meva gent, vaig començar a comprendre què significava la terra, la llar, la fe i el treball; i perquè la creu plantada als cims tocava al cel, i tot servei s'assemblava a l'aigua. Aigua que fecunda i guareix, encara avui dia.
  A la bona gent de la meva vila: millor festa major!

Josep M.ª Alimbau i Argila

Benedicció de la Creu i dels banderins per Mn. Alimbau. 29 de setembre de 1957.

25 ANYS DE LA COL·LOCACIÓ DE LA CREU DE SANT MIQUEL DE LES FORMIGUES

Enguany, pel setembre, farà vint-i-cinc anys que uns esforçats joves del grup excursionista local "Forces, Forts i Ferms", presidit pel Sr. Ricard Teixidor, varen col·locar una monumental creu de ferro al cim de Sant Miquel de Solterra o de les Formigues, de 1.204 m. d'altitud i punt més enlairat de les Guilleries.

L'obra fou resultat de l'ajuda econòmica d'alguns, estiuejants i del poble, i de l'esforç material d'altres que culminaren el bonic projecte amb una realitat. La cosa no va ser gens fàcil, doncs el ciment i l'aigua havien de ser pujats a coll o amb matxos d'abast i fer arribar la pesada creu (1) des del Pla de la Vella fins al cim, es·pot considerar com un "Calvari" gairebé de veritat.

La qüestió és que el 29 de setembre de 1957 es celebrava una primera missa al peu de la creu, damunt la muntanya, i Mn. Alimbau la presidia. Fou beneïda, així com també els banderins del grup excursionista, amb gran emoció i solemnitat.

Han passat els anys i d'aquella entusiasta agrupació només en queda el testimoni d'aquells que un dia iniciaren l'excursionisme a la nostra localitat, sota la protecció de Sant Miquel i amb la Creu de les Guilleries com a símbol.

Oda a la Creu

Muntanya altanera
farell de la vila
la creu que en ta cima
s'aixeca gegant.
Per a tots obre els braços.
Atansa-t'hi, corre,
que ella sempre espera
un nou vianant.

Joan Vernedas

(1) La creu de ferro és obra del ferrer local J. Vila.

NOTA: Si no hi ha res de nou el Grup Excursionista Sant Hilari, programa una pujada a Sant Miquel per a celebrar l'esdeveniment. Sant Hilari pot recuperar una antiga tradició.

Pugen la creu a coll.

Només falta l'última empenta.

La creu ja és alçada.

El grup després d'haver plantat la creu.

Colegio Público Doctor Morales

La Asociación de Padres de Alumnos del Colegio Público Doctor Morales de esta Villa, aprovecha esta ocasión para poder llegar a todos los hogares y desear en nombre de ésta, por mediación de su Junta Directiva una Feliz Fiesta Mayor, y que Dios mediante, podamos celebrar muchas más todos juntos.

Este año es posiblemente más significativo que los anteriores, debido a las grandes mejoras que en el Centro Escolar se llevaron a efecto, instalaciones eléctricas renovadas en su totalidad, amurallamiento del recinto que en estos momentos está en construcción, y que siempre fue un deseo generalizado, pues representa uno de los logros más anhelados de los padres.

También quisiéramos incidir en el gran éxito del Festival Fin de Curso, con participación de casi la totalidad de los alumnos, mereciendo una mención especial la TABLA de Gimnasia Rítmica, efectuada por las chicas, de gran plasticidad.

Merece también mención la gran actividad de la plantilla de profesores durante el Curso Escolar 1981-1982 y su colaboración en cuanto pudiera redundar en el bien del Colegio, de lo que les damos las gracias.

No quisiéramos tampoco dejar de mencionar, la colaboración de la Conselleria d'Ensenyament, a efecto de llevar a término cuanto relacionamos de mejoras, así como a las Autoridades Municipales en sus gestiones que como fruto dan la culminación de estos logros.

Taula de gimnàstica femenina del Festival de Fi de Curs.

Nos resta dar una vez más las gracias a todos, e invitar a seguir trabajando en el bien de la cultura de nuestros hijos, que como sabemos son los hombres del mañana, por consiguiente, los continuadores de nuestro Sant Hilari.

José Cano
Presidente

CINEMA CLUB SANT HILARI

Aquest mes d'agost el Cinema Club local s'ha presentat els vilatants gairebé sobtadament. És un nou intent d'enriquir la Cultura al poble, de la que tan mancada està Sant Hilari, i abandonada a la seva sort. N'és una mostra el fet d'escriure a aquest programa de Festa Major com a medi de comunicació local quan no hauria d'ésser aquesta la seva missió si el poble disfrutés d'una maduresa cultural a tots nivells.

Tenint en compte aquesta situació hem tirat endavant el projecte de fer el Cinema Club. El nostre primer objectiu és donar un canvi d'imatge del que és i no hauria de ser el cinema i cadascuna de les pel·lícules, en particular, que projectarem. Volem que l'espectador prengui una actitud crítica davant un film, cosa avui molt difícil a causa de les pel·lícules que passen a la "caixa tonta" per l'ambient en família que impedeix el diàleg. Aquesta és doncs, la nostra primera fita, crear un ambient que afavoreixi l'intercanvi de punts de vista davant una mateixa pel·lícula.

Així, de bell antuvi, el futur és assegurat, i pel que fa al llarg termini les idees i els projectes són nombrosos i extraordinaris; cal que els hilariencs consolidem aquest projecte de cara a la tardor i a l'hivern, i evitar que l'hivern sigui un desert cultural; és per això que calen els socis necessaris per a fer-ho possible.

La nostra voluntat és ferma en aquest sentit, no ser flor d'un dia.

Cinema Club de Sant Hilari

NO SÉ PAS SOBRE QUIN TEMA ESCRIURE...

Amic lector, estic desolat. M'he compromés a fer un article pel programa de la Festa Major i no sé pas com fer-ho.

Assegut davant la vella màquina d'escriure, bocabadat, la mirada perduda, mirant sense veure res... esperant que la inspiració em tingui compassió i em toqui amb la seva vareta màgica i em suggereixi el tema més adient per aquesta publicació.

I mentre m'arriba la inspiració, penso que potser en sortiria del compromís elogiant la tasca realitzada per l'Ajuntament... ben mirat, però aquest prou que ho farà, no necessita dels meus elogis.

També podria cantar les excel·lències de Sant Hilari, dels seus magnífics paisatges, de les seves Cent Fonts d'aigua frescal i diurètica, de les tendres costelletes a la brasa... i de moltes altres coses que fan del poble un centre remarcable d'estiueig. Clar que només faria que repetir el que ja han escrit, amb molta traça, insignes lletraferits locals i forans.

Potser fóra encertat fer una brillant disquisició sobre la situació social i econòmica dels nostres aturats, de la crisi... però aquest és un tema molt trist, poc adient en un escrit de Festa Major.

Més encertat fóra un escrit sobre la L.O.A.P.A. i què podria afegir d'interès sobre aquesta qüestió? Res, els polítics han tret el ventre de pena i han escrit i parlat com mai no ho havien fet. S'han lluït de valent!. Malauradament, jo no he entès res. Com escriure sobre una cosa que no s'entén? Jo no sóc capaç de fer-ho.

Ara que potser me'n sortiria si fes un article sobre els nacionalistes... però tampoc entenc a certs nacionalistes que avui en dia continuen fent les targes en castellà, i les factures i les cartes i les etiquetes dels productes que fabriquen... i els escrits notarials, i dels advocats que es diuen nacionalistes, si bé no s'han enterat que tenim la Generalitat restaurada, ni que tenim un idioma que ja no està perseguit. Malgrat que sóc nacionalista, no comprenc certs nacionalismes, i del que no comprenc, millor no embolicar-me.

La crisi de la U.C.D.... Bé, aquest fóra un bon tema, i d'actualitat, però és millor esperar a veure que faran els senyors Lavilla i Suárez.

Per un moment he tingut la temptació de tocar el tema de les Malvines, però carai!! Hi ha un clima antibritànic, que renoi, qui és el valent que s'atraveix a exposar llurs idees? Jo no. Si tens la malapensada de defençar la Democràcia Britànica enfront la dictadura sudamericana, tot seguit et diuen que els anglesos són uns pirates... que robaven les naus que venien de les Amèriques carregades d'or i d'argent i d'altres riqueses... i ningú no se'n recorda dels axteques ni dels inques, expoliats de llurs riqueses i reduïts a l'esclavatge...

Vet ací que ara de retruc, em surt un tema, els assassinats del El Salvador... l'amenaça sobre Nicaragua, les Avies Boges de l'Argentina... ni les tortures denunciades una i cent vegades per Amnisty Internacional, però estan tan lluny les Amèriques! Prou que fem en enviar-los-hi el programa "300 Millones", perquè preocupar-nos-en doncs?

Tampoc no ens hem d'amoinar per la guerra Irano-Iraquí, ells són feliços matant-se mutuament... l'Ayatolà els ha donat una clau, amb la que si moren, la porta del Cel podran obrir i gaudir les delícies que les huries els reserven... i els de l'Irac, si bé no tenen cap clau, pensen el mateix. Mentre no ens deixin sense petroli... que vagin fent!

I mentrestant palestinians i jueus estan disposats a destruir el Líban, que no té res a veure en les seves palestres, però en sofreix les conseqüències...

Però Sant Hilari Sacalm és un illot de pau, una pau que voldríem es generalitzés arreu del món.

I com la inspiració no ve (deu d'estar en vaga), plego i no l'espero ni un minut més.

Narcís Pujol de la Huerta

SABER ATURAR-SE

"Si tu t'atures, és per prendre consciència de tu, ajuntar totes les teves potències, ordenar-les i dirigir-les a fi de lliurar-te sencer a la teva vida.

M. Quoist

EL RÈTOL

Al bell cim de la pujada, després del revolt de la Trona, s'hi trobava el rètol que deia: "Vista panoràmica. Molt interessant".

Malgrat l'indicador, malgrat que molts ho deien, que valia la pena d'aturar-s'hi, jo no m'hi havia parat mai. No obstant, aquell matí, clar i net de boirina, vaig parar el cotxe, vaig baixar i vaig estar-me una llarga estona contemplant el magnífic paisatge que des d'allí podia albirar-se.

Realment, valia la pena d'aturar-se.

De retorn, pensava que, massa sovint, els homes, entre inconscients i atabalats, ja no sabem tenir el lleure d'aturar-nos per a prendre consciència de nosaltres mateixos i del món que ens envolta.

Dèiem, en altra ocasió, que viure és dialogar: amb les persones, amb les coses, amb la natura i, sobretot, amb nosaltres mateixos.

Cal saber aturar-se i... contemplar!

Dèiem, també, que la vida pot esdevenir cançó, amb tal de saber aturar-se i... escoltar!

EL CAMÍ

Avui, de bon matí, he sortit a donar un tomb, amb la fal·lera d'aprendre a aturar-me davant les coses, davant les persones, davant la natura, davant la vida... per contemplar i escoltar.

Trescant pel corriol solitari, he llegit en el llibre, company de camí: "A còpia de córrer, ja no trobaràs ningú i, cosa més greu, no et trobaràs a tu mateix".

El meu company té raó: sovint correm massa i no ens trobem amb els altres; passem de llarg. A la carretera, al carrer, a l'escala ens topem cada dia amb moltes persones... però no ens trobem, no hi fem coneixença, no ens estimem.

Sovint correm adelerats pels corriols de la vida, cercant a fora, allò que tenim a dintre de casa.

I, és clar, no ho trobem.

Continuo llegint: "Si tens por d'aturar-te, és que tens por de trobar-te".

I faig una pregària: Senyor, que sàpiga fer parada per trobar-me amb mi mateix i, després, saber trobar-me amb els altres!

I, seguint el camí solitari, recordava allò del poeta: "El camí, quina cosa més curta de dir, quina cosa més llarga de seguir!"... com la mateixa vida, que la trobem curta i fàcil de seguir, quan hem trobat el sentit i la joia del viure... però que és llarga i plena de marrades quan dubtem i no veiem l'horitzó.

Senyor, que hi vegi clar, en el camí de la vida!

L'ESQUIROL

Tot d'una, un esquirol, lleuger, travessa el camí. Prou em paro i li dic amb veu amiga: esquirol eixerit, si et paressis, series mon amic! Però ca! ell, esquerp, corre, salta, puja i baja... Té por de trobar-se amb la gent i és incapaç, com totes les bestioles, de trobar-se amb si mateix... per això no vol aturar-se!

Els homes, massa vegades, ens assemblem a l'esquirol del bosc.

O bé, als micos, que tampoc no saben estar quiets. Us hi heu fixat quan aneu al Zoo? ells sempre tan bellugadissos, inquiets, incapaços de parar-se a reflexionar, si més no, sobre la utilitat de tant moviment.

Diuen, la gent sàvia, que els homes venim del mico... Tant se val! Si, de micos, inconscients i bellugadissos, hem esdevingut "l'homo sapients", capaç d'abastar la lluna, ja és cosa galana...!

Però, el que em preocupa, no és saber si venim del mico, sinó el risc d'esdevenir un mico. O una fera de la selva...

Perquè els homes, a vegades, fem cada salvatjada...!

Aquest seria el gran fracàs de "l'HOMO SAPIENTS"!

EL SOL

M'he aturat, de nou, quan els primers raigs del Sol dauraven els cimals de la carena...

I he meditat el Càntic del Sol, del Pobrissó d'Assís:

"Lloat siguis, Senyor meu,
amb totes les teves criatures,
especialment missenyor el germà Sol,
amb el qual fent el dia ens il·lumines.
I és bell i radiant, amb tanta d'esplendor,
que de tu, Altíssim, ens és un signe clar!"

I he après a estimar el Sol que ens dóna llum i vida, però he recordat, també, la Lluna i els estels de la nit, que humils i silenciosos, s'amaguen cada matí per no destorbar la claror de l'astre d'or...

I m'he dit: A la vida, sovint, cal amagar-se i deixar pas perquè noves generacions puguin entrar.

LA FONT

M'aturo per contemplar la font...

La font del meu poble raja tothora i abundant: és generosa.

"Tenia set d'aigua pura
el meu cor enfebrosit
i enyorava la dolçura
de la deu de l'Infinit..."

Caminant per la vida, tenim set de tantes coses!

Set de diners, de poder, de pau, d'amor, de felicitat...

He recordat les paraules de Jesús: "Aquell qui tingui set, que vingui a mi!"

I he escoltat la cançó de la font: "Veus? Jo dono sempre i a tothom, sense esperar-ne res; no siguis tu gasiu i dóna a qui et demani".

Bo i bevent, agraït, recordava: "Ni un vas d'aigua no quedarà sense recompensa".

LA PLAÇA

Un poble sense plaça no seria un poble de debó: seria una colla de cases esparses.

En la ruta d'avui, m'he aturat, en ser a la plaça. Com sempre. Perquè la plaça del poble no és un lloc de pas, sinó un indret on la gent hi fa parada: s'asseu, es parla, es coneix i acaba sentint-se una família.

A la plaça s'hi troben els amics; i, si no en són, se'n fan.

A la plaça del sortidor sempre hi juguen els infants.

M'agrada contemplar els jocs de la mainada.

Els grans podem donar-los lliçons, als petits; però els petits ens alliçonen amb moltes coses ja oblidades.

Mentre juguen, uns noiets comencen a barallar-se, perquè tots volen guanyar. Han après de la gent gran a voler guanyar sempre, a voler tenir sempre la raó, i, quan no la tenen, fan una guerra i guanya, no el qui té més raó, sinó el que mata més enemics... Perquè, en les guerres dels grans d'amics no n'hi ha.

Aquells nois acaben pegant-se, perquè els grans també ho fan.

- No et seré mai més amic!
- Doncs, jo tampoc!

Però, al cap d'una estona, tornaven a jugar junts; ja eren amics, com ho saben fer els petits!

A la plaça hi fan vida els vells. Allà hi tenen el seu banc, el banc del "si no fos". Parlen del seu temps...

- Al nostre temps, la gent es coneixia i s'estimava.
- I et podies fiar de tothom!
- Perquè formàvem una gran família...
- Mes, avui dia...

Escoltant la seva conversa, penso que la gent jove pot aprendre sàvies lliçons del seny i de l'experiència dels vells.

La plaça del poble és com el si d'una mare, que agombola els seus fills. Allí, hi caben tots...

La plaça és el cor del poble!

La plaça és una casa gran, amb les portes sempre obertes.

Feliç el poble que té una plaça gran o petita, però acollidora!

EL CLOQUER

Fent camí cap a casa, m'aturo al peu del cloquer: la campana fa el toc d'oració.

Tots els pobles estimen el seu campanar, i coneixen el só de les seves campanes: adés repiquen, alegres, a bateig, i ens recorden que, en cada infantament, Déu continua confiant en els homes.

Adés, pausadament, toquen a morts. Però el seu dringar, lent, no és trist, sinó curull d'esperança: hi ha un més enllà!

De sobte, el cloquer sembla rebentar de joia: la veu de les seves campanes comença a sonar amb tritlleig de festa grossa: és Festa Major!

"Oh, dolces campanes, les del meu campanar,
colomes del cel blau, de vol serè i suau,
que sou reclam de pau i llum..."

Em plau d'escoltar la veu del meu cloquer...

"Oh, dolces campanes,
les del meu campanar,
sortós d'aquell poble
que escolta el seu dringar!"

Ramon de Sacalm
29 d'agost del 82.

RAIG DE LLUM, ESCLAT D'AMOR

Era l'altre dia,
—Quin jorn tan llarg!
L'angoixa neixia
i Ell, al seu costat,
amb veu tremolosa,
ànsia generosa
d'amor anhelat,
cercava el consol,
llum i esperança
per allunyar el dol,
guarir la venjança
del cor amic
que plora la recança
d'un amor marcit.

"Digue'm perquè?
Jo era tan feliç!
I avui, la mort amarga,
amb quin adéu indecís,
s'ha endut l'amor meu
tan lluny de mi!

Ell, adolorit,
compartint penes,
penes d'amic
que allunya condemnes:
"Adona't, company,
que tot és temporal:
el dia, el mes, l'any
home, planta i animal.
Escolta amb quina amargor
el roser diu al lliri:
—Mira el meu amor,
es mereix i res puc dir-hi".

L'Amic resta pensatiu,
curull d'un sentiment
que en el cor, actiu,
n'és pare de gran torment:
"No em busquis excuses,
no em diguis res,
tu no t'hi trobes
i no saps el que és;
viure és un patir,
la vida, —per què?
Per odiar, lluitar i morir
sens poder deixar res?".

Ell, amb esguard serè,
missatger de comprensió,
sent una força dintre seu
del cor, en un racó:
(No et donguis per vençut,
tu saps el que has de fer,
parla ben convençut:
L'amistat és quelcom més!).

I com onada encoratjada
per una flama de claror,
sa boca cerca animada
mots ansiosos de consol:
"Amic, aqueixa vida,
camí rocós i amarg,
que anem fent dia a dia
amb pas feble i poc constant:
odis, orgulls, rancúnies...
morts, guerres, angúnies...
però, guaita el sol al cim,
allà, és on hem d'arribar,
allà, on l'odi és amor,
allà, on regne la llibertat;
allà, on reposa ta mare,
allà, on el jo és tu,
allà, on ella hi és ara,
allà, on més tard seràs tu.
La vida, espines i roses,
envers la veritat,
si la cerques, la trobes,
i no et manca llibertat.
Aquest sentit de la vida
és tan alliberador
que en mig de rancúnies,
odis i amargors,
neix una flama que il·lumina,
un raig esperançador,
per a tot aquell qui camina,
fent camí, vers l'amor.

Carme Timoneda Gallart

EL CASAL

Hola amics! De nou arriba la nostra Festa Major que ens uneix a tots. Hem passat un any més, i a vosaltres ja no us falta tant per entrar com a jubilats al nostre Casal.

Crec que endevineu quina és la persona que busca contacte amb vosaltres. Sí, sí, sóc aquella velleta que ha vist com creixíeu i us fèieu homes i vull parlar-vos amb un llenguatge senzill, sense gramàtica, que així em comprendreu millor.

Crec que parlar d'un tema que ens interessi a tots, el millor és el del Casal. Quasi tots hem fet molt per ell, però encara que no és gaire valent, és novell, necessita caminadors, li hem de donar suport... xistt! ...no protesteu, deixeu-me parlar. Encara ens manquen moltes coses, però tal vegada la que més convindria seria eixamplar o allargar la sala de festes; ens resulta petita i com que cada any aniran entrant nous jubilats, voldríem que s'hi sentissin ben acollits, que en els últims anys de vida que ens resten, tinguéssim un lloc per a descansar, on hi hagi pau, germanor i alegria. Allà tots som amics! També manca una perruqueria per a senyores, però abans de fer res, parlarem amb les perruqueres per a mirar si ens posem d'acord; no volem fer competències ni perjudicar ningú.

Avui en dia s'estan malversant molts diners, i és una llàstima que no s'esmercin en altres coses, quan tenim tant per a fer! Jo vull demanar-vos una cosa, no us diré pas que em feu tornar jove (i per cert que em convindria), ni demanaré res particularment per a mí. Demano per els vostres pares, mares, avis i àvies que tant us estimen i que tant han fet per a vosaltres i per la humanitat. Potser algú em dirà... que ho faci l'Ajuntament! Jo estic segura que si es fa ens ajudaran, però no els ho podem pas carregar tot; prou han fet i segueixen fent. No ho sé pas del cert, però crec que el que segueixen pagant per el Casal durant l'any pot sobrepassar la xifra de cent mil pessetes anuals. Doncs, si a més de posar-lo a les nostres mans amb totes les obres fetes (que costaren molt), segueixen ajudant, crec que es mereixen el nostre agraïment. Gràcies, moltes gràcies benvolgut Sr. Rossell, batlle del nostre poble, i també les fem extensives als consellers, que junts formen el nostre magnífic Ajuntament. Que quedi ben clar, que *si volem un poble bonic i ben arranjat, tots hem d'ajudar.*

No vull demanar-vos diners, no, oi què us estranya?, no, no, això en tot cas ja arribarà. De moment vull arquitectes voluntaris, sense títol, que aportin suggerències, idees. Que... encara no has vingut mai al Casal? Què esperes, si és molt bonic?

No et desentenguis de les coses dels altres i menys de les que demà seran teves. Que no hi vindràs mai? Deixa que passin els anys que ja canviaràs de pensar.

Bé tornem als plànols. Les obres s'han de preparar amb temps i aquestes més perquè no són fàcils de fer. Molts no hi veuen cap inconvenient, jo n'hi veig molts i valdrà molt i per això demano que hi prengueu part. Siguem tots arquitectes, una miqueta d'un i un altre mica d'un altre estic segura que sortirà bé. Apa, mans a l'obra, vells i joves, agrupeu-se a l'entorn del Casal hi així ho farem millor!

Tu! que encara no has fet res per ell, prova de fer i sentiràs una gran satisfacció, tens una bona ocasió, no creguis que el que no ajuda i es desentén de tot i de tots sigui el que va més bé. Ah no!

Els cors nobles i de bona voluntat ajuden els vellets. La nostra infància i joventut va ésser de probresa i privacions, deixeu que ara disfrutem una miqueta, que anant molt bé en tenim per poc temps.

Confio en vosaltres, sé que no ens deixereu sols. Ja anirem tenint contacte.

Abans de cloure aquest senzill escrit em dirigeixo a tot el poble i als estiuejants que viuen temporades entre nosaltres, per a dir-los-hi gràcies, moltes gràcies per l'aportació que feren a benefici del Casal el dia 8 del present mes. Sou meravellosos! Gràcies a tots els qui ens han ajudat a fer el Casal i als que seguiu donant-li suport amb donatius o bé com a socis protectors.

Feliç Festa Major!

Amb afecte rebeu una abraçada d'una velleta de 84 anys que us estima de veritat.

Soledat Ridaura

Rètol que hi ha a l'entrada del Casal.

NOTES DEL PATRONAT:

— Ens plau assabentar-vos que aquest CASAL MUNICIPAL DELS AVIS "CAN BLAT" ha quedat adherit a la xarxa d'Esplais de la Caixa de Pensions, la qual cosa comporta una important subvenció anyal que ha sigut aplicada des de l'any 1981 i que a més

representa la participació del Casal en el pla d'activitats que desenvolupa l'Obra Social de l'esmentada entitat.

Aquesta ajuda, junt amb la que ens prodiguen l'Ajuntament, hilariencs, entitats i estiuejants, permet augurar un previndre optimista en la vida del nostre Casal.

— En el programa de Festa Major de l'any passat, vàreu veure que hi havia un dèficit de 199.345,- Pessetes. Ara bé, un estiuejant, amant del Casal, en veure aquests comptes va tenir la gentilesa d'enviar-nos un taló per un import de 200.000,- ptes.. Per tant, i gràcies a aquest fet que tant honora, a l'anònim senyor, el Casal va començar una via ascendent, bo i marxant pel camí de la normalitat. Pel coneixement del Patronat, Socis i de tots quants hi estiguin interessats, s'ha fet un estat de comptes detallat, tancat a finals d'agost de 1982, que tothom podrà consultar lliurement a la Secretaria del Patronat.

VELLESA DE SOLITUD

Tremolant com fulla d'arbre
que dança
al ritme del vent,
poc a poc, s'atansa,
feixuc, un pobre vell.
Passejant com ocell de tardor
que vola
per oblidar el seu neguit,
tot solet, el vell plora
amb gran tristor
una vida que s'ha marcit.
Viu sol,
ningú no l'escolta,
ningú no el sent,
ningú no li obre la porta,
ningú no sap el que vol,
tothom es riu d'ell.
Ses mans arrugades
pel treball i la suor
parlarien enyorades
anys de goig i de dolor.
Son esposa estimada
dies fa que l'ha deixat,
i dels fills, cap es recorda
d'un pare que els ha estimat.
D'amor una mirada
cerca entre els estranys,
però amb quina recança,
només li recorden el pas dels anys.
D'amics no n'hi resten
ningú no li obre la mà,
i sol, tan sol es troba
que només fa que plorar.
"Déu meu, què he fet jo,
que res és per a mi,
dona'm el món millor,
que s'acabi aquest patir!"
Visquent dia a dia
entre suspirs i gemecs,
s'esgota la vida,
i la solitud del vell.
I un dia d'estiu
quan el sol rialler
a tot el món reviu,
s'acaba, el pobre vell.
Ningú no se n'entera,
ningú no sap qui és,
i tot sol, encara gemega
la tristor d'ésser incomprès.

Carme Timoneda Gallart

NOTICIAS DEL 5º CANAL

PER SENECA "FILL"

JORDI PUJOL INAUGURA LA VARIANT D'ARBÚCIES-SANT HILARI.
NO SABEM SI ES TREURA L'HERBA QUE ARA CREIX AL PAS DE "CAN BADORET".

CELEBRAR A SANT HILARI LA "SETMANA DE LA JOVENTUT" ÉS COM MORIR DE PARÀLISIS INFANTIL A L'EDAT DE 80 ANYS.

DEGUT AL MAL ESTAT DEL NOSTRE BALNEARI NO SABEM SI L'AIGUA PICANT ÉS PER CURAR ELS RONYONS, EL FETGE O LA "PESTE".

EL NOU "PLANO" MUNICIPAL D'URBANISME HA CAIGUT COM UNA BOMBA.
E.T.A. NO HA REIVINDICAT L'ATEMPTAT.

ELS NOSTRES ESTIUEJANTS SÓN SRS. I SRES. DE LA "TERCERA EDAT". SI SANT HILARI PROSPERA, EL PROPER ANY SERAN DE LA "QUARTA".

L'AJUNTAMENT DEL POBLE EN LLOC DE REFORMAR EL POBLE, REFORMA L'AJUNTAMENT.

TENIM UN COTXE-PATRULLA, 5 "URBANOS", 1 AGUTZIL i 1 SERENO.
ARA ES SOL.LICITEN PLACES PER 2 ATRACADORS, 4 TERRORISTES, 3 VIOLADORS i 1 "XORISSO".

DESPRÉS D'ASSISTIR A "LA NIT D'EN SERRALLONGA" ROBA UN CARRO A PUNTA DE PISTOLA.

(ÚLTIMA HORA)
PER A QUE TOTHOM PASSI UNA FELIÇ FESTA MAJOR ES DÓNA EL CARNET D'ATUR A J.R.

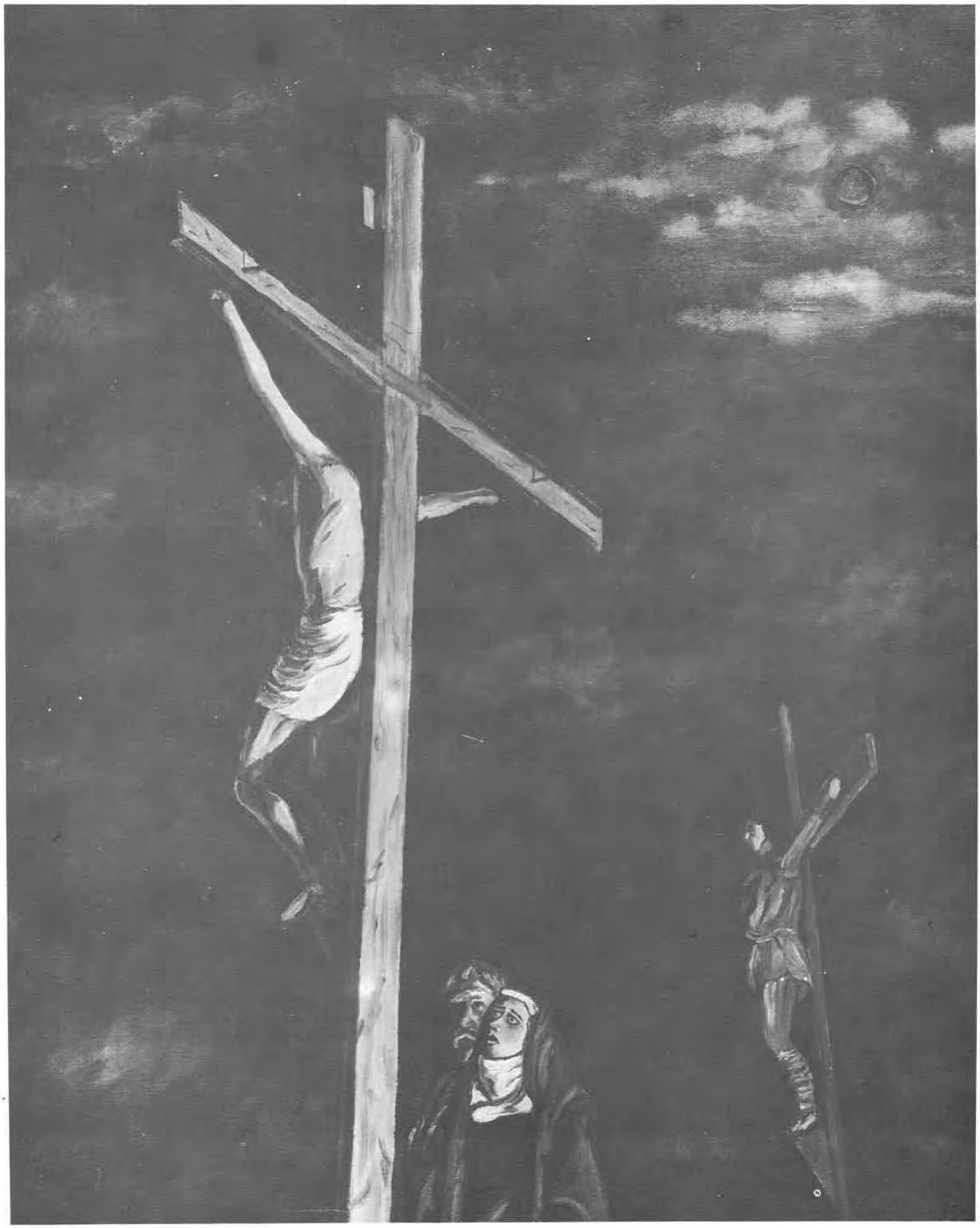

Via-Crucis Vivent a St. Hilari, per Joan Comas

EXISTEIX LA "CALMA DE LA MAR"?

I li deien la calma de la mar... aquella cançó que tant havia musiquejat de petit quan pensava enrolar-se en un gran vaixell, vestit de blanc, gorra al cap i mocador al clatell.

Era un somni que portava dins del seu cor, i mai no havia tingut el valor de confiar-lo a la seva mare, la seva estimada mare, que sempre deia que els mariners solien anar a l'ofici de la mort. Perquè això és veritat, la mar és traidora, i tant et llença horitzons plens de llum, com et duu a un teló fosc, sense representacions. Tant se li fa que sigui un aprenent com el més saberut llop de mar, se'ls enduu tots...

Això, però, era el que més li agradava, aquest esperit aventurer i arriscat, ple de sorpreses.

Tot i així es deia una i altra vegada que seria un cop fort per ella, ja gran. La mar s'havia engolit el vaixell del pare, quan només, el petit, començava a viure.

D'ençà, la mare, no havia vist més les ones, ni anat a esperar les barques; no havia vist les gavines ni escoltat el soroll a les roques, de l'escuma blanca; no havia plorat les tempestats. Per ella, la mar era l'infern, on no hi feia llar la pau, i calia allunyar-se'n, tant com en fos possible. No mirava pel balcó i tancava els finestrons que donaven a aquell cel verd...

Quan va acabar el curs, únic que feien a la vila, havia de dir-li, que la seva verdadera vocació, era seguir els passos del seu pare, del vell vaixell enfonsat, tant si el duien al triomf com a la mort. Era de sang de pescadors, i si algun dia havia de deixar-la, la vessaria al mar, n'estava segur...

El seu neguit era gran, mai no tindria suficient valor per a donar raons prou convincents, per aquell còr vell, ple de recances.

Dia darrera dia, anava al port, entre xarxes i pipes fumejants, a esperar els vaixells i a parlar amb les gavines...

I cada dia ho veia més clar. Volia marxar d'aquella terra injusta, de tavernes i hipocresies, d'egoismes, de guerres desconegudes, no declarades i de la misèria que la "Hermana Teresa" deia que patien els negrets, molt lluny, més enllà del mar...

Volia sentir la calma de la mar i per altra banda conèixer la guerra i la misèria...

I una nit, quan no brillava la lluna i tot eren ombres, va escriure la carta, aquella, que mai més no podria oblidar:

"Oh Mare!, perdona'm. No he merescut el teu cor tou, ni les teves llàgrimes, i molt menys el teu amor.

Sempre havia portat aquest pensament dins, tan endins que no podia sortir dels meus llavis. No et pensis que marxo com un lladregot, o que tinc vergonya de les meves accions o paraules, no mare, és por. Por que no em deixis partir, lluny, i que em vulguis convèncer que entre l'escuma blanca no és el meu camí.

Busco, no sé que busco, la cosa certa és que voldria veure si existeixen les guerres i la misèria, la hipocresia. Aquí al poble, l' "Hermana Teresa" deia que hi havia les tavernes i els pobres, les petites guerres entre veïnats, la misèria del cec, l'Antoneto, i els malalts.

Cerco en la mar, una ajuda, un món de pau i acolliment, intento una evasió.

Sempre he pensat, mare, que la mar és una, la més important llar de pau i amor, on només la maldat

de les tempestes o la força de les ones, trenca la melanconia. Però de veritat, mare, hi ha pau, i és més fàcil combatre l'ona, no pas als homes, homes perduts...

Si quelcom em passés entre tempestes i vents, pensa que jo estic allí, amb el pare i besa, agenollada, les aigües d'un verdader paradís.

I ay! mare, si mai no ho pogués contar, dóna les meves robes al cec, l'Antoneto, i la meva joguina al malalt. Arregla batusses entre els barris i denuncia les tavernes del mal. No vulguis mare, viure sense pau jo la cerco. Digues a grans crits el meu humil pensar, i estigues segura, mare, i estigues segura, mare, que més enllà de les ones, hi ha un altre món d'injustícies, i per si jo no hi pogués arribar, àgafa una petita barca, nord enllà, i després contempla la mar...

I estaràs tan contenta, que els ulls et brillaran, i només et sortirà una frase...

"Fill meu, has servit i mort per la pau"

Fes-me un petó i no oblidis el meu amor, perquè no podria veure't les llàgrimes en un trist acomiat.

I pujà a aquell vaixell, i els anys li feien oblidar les injustícies que havia vist a banda i banda del mar. Fumejava llarga pipa, i sols un dia va baixar a terra ferma. I davant d'aquella tomba va resar:

"Perdona'm mare, sé que comprendràs i que vas besar les ones agenollada, de peus al mar, i només et demano, ara que estàs en poder celestial, que pugui baixar del mar i trobar també fora, la pau que mai no he palpat. I si algun dia això passes, et juro mare, que me'n podria anar orgullós i satisfet d'haver passat, per la justícia, una vida en el mar...". I s'encaminà, deixant una llàgrima i un petó, cap a port, però abans de pujar al vaixell per sempre, es deturà a cantar:

... No et fiïs mai de la calma, que és mare del temporal...

M.ª Cinta Sala Turnés (13 anys).

«LE PASTÍS DE CHOCOLAT»

Per a tots aquells que encara no l'han tastat. Bon appétit!

Aquella tarda, càlida i despreocupada, teni tota l'aparença de der una d'aquelles tardes que, d'una forma generosa, et proporcionen una resposta suficient a la qüestió quotidiana: quin és el nostre paper en el teatre de la vida?

"Recordeu aquell animal, home s'autoanomenava, tan extraordinàriament ignorant, que era l'únic ésser de tot el seu planeta en haver de treballar la major part del dia durant la major i millor part de la seva vida, en feines que no li agradava de fer, per a sobreviure i per adquirir coses inútils, produïdes per ell mateix, sense haver-se preguntat mai el perquè i si realment les necessitava?".

Factor significatiu, ben segur, era l'indret en el qual esdevingueren les tertúlies. Aquest, tenia el límit profund d'un espectacle panoràmic que els personatges aquí presentats divisaven des de la terrassa d'aquell cafè.

El Massís Assenyat formava un relleu natural que, gràcies a la seva forma transversal, posava punt i final a les mirades dels nostres tertulians. A la seva banda esquerra, l'acròpolis de "l'Home Torrat" es destacava lleugerament de totes les cotes del massís. Segons les llegendes dels avantpassats, hom tenia la confiança, després de sostreure's de la realitat quotidiana, de connectar algun dia amb els déus de la mitologia grega que, davant el desplaçament estratègic que havia sofert la Humanitat durant els darrers tres mil·lenis, decidiren mudar-se de l'Olimp i instal·lar-se en aital indret per tal de sobreviure de la disbauxa filosòfica dels éssers humans. Per satisfer-se, disposaven d'una atmosfera mediterrània i de les bones aigües del llogaret.

"Els filòsofs de l'antiguitat (grecs, egipcis, romans) ensenyaren el despreci al treball i glorificaren els seus poetes, la peresa, do dels déus. Els homes lliures eren els que no traballaven i el treball, cosa depravada i execrable, era abandonada a mans dels esclaus".

La influència d'aquests déus vers l'entorn natural i llur població que ocupava la vasta rodona entorn el Massís Assenyat, es palesava, de forma acusada, en les tertúlies que se succeïen en la terrassa d'aquell cafè durant aquella tarda, càlida i despreocupada. Les converses recollides aquí, s'escaigueren a mitja tarda d'aquella jornada laboral i estiuenca, sota l'ombra grisa d'uns castanyers verdíssims, cosa que els tertulians amanien copiosament amb diversitat de brabatges que recobrien les taules rodones d'aquella terrassa. Era una tarda, per tant, ja per sí narcòtica.

En Treballfort, home que, gràcies a la seva meteòrica trajectòria comercial, s'havia convertit en un destacat protagonista de la vida econòmico-social d'aquella petita ciutat, mantenia una conversa amb un californià, client seu que realitzava visites comercial-turístiques a llurs proveïdors.

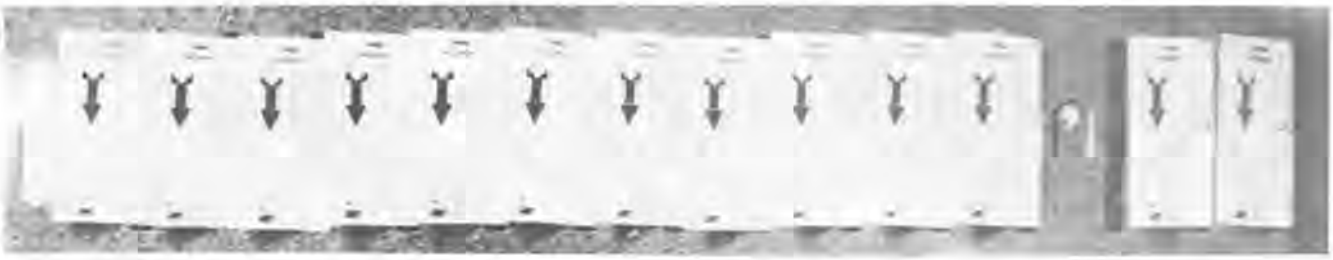

En Treballfort, que constava en lloc destacat en la llista de proveïdors, sentenciava amb afirmacions contundents l'actualitat política de llur país, per a la qual cosa s'emparava, sovint, en la realitat quotidiana de llur empresa. Així, entre glop i glop de brabatge color or, entrelligava paraules i més paraules amb tanta insistència, que la pretesa tertúlia sota l'ombra dels castanyers esdevingué un monòleg sòrdid:

"No podem continuar així! Això és l'hecatombe! Enguany el terreny dels negocis cada dia està més erosionat. Com vol vostè que això funcioni si ara les matèries primes s'encareixen cada dia més i la producció disminueix? Si qui tindria d'aixecar el país, el jovent, té el cap farcit de pardalets que li priven de pensar en el demà? Com vol que tirem endavant? A més, com vostè bé coneix, la competència és concloent: o augmentem la producció o tot se'n va a la merda. I això, l'única manera d'arreglar-ho és treballant més i més. D'aquesta manera saltarem l'atzucac en què ens trobem..."

En Víctimafeina, obrer especialitzat en posar el tap a les ampolles de colonia del "més pur pi català", fullejava, nerviós, la cinquena edició del diari esportiu en la terrassa d'aquell cafè. Un brabatge negríssim solia acompanyar-lo en acabar la jornada laboral en una important empresa de perfums unisex. Al costa seu, d'altres companys de treball, tots ells militaven en sindicats (socialista i comunista), semblaven una còpia exacta de l'oci que practicava en Víctimafeina: l'un llegia la primera edició, l'altre la segona... i fins abarrotar totes les edicions d'aquella premsa esportiva.

Durant l'estona que restaren en la terrassa, tan sols s'intercanviaren comentaris esportius que, per cert, tractaven del darrer cubicatge d'un cotxe esportiu que s'havia comprat el president del Mésclub F. C., la qual notícia ocupava totes les portades de les cinc edicions. Les dotze hores de treball (vuit reglamentàries + quatre extraordinàries) els havien deixat atuïts de tal manera que no treieren el cul de la cadira ni per anar pixar.

"Així, mentre uns pindolen un rosegó de pa les 24 hores del dia sense saber què fer, d'altres les treballen com desgraciats sense tenir temps de fer res més".

En Sismosca, personatge del qual tot allò que desprenia tenia la particularitat de desafiar continuament allò que la majoria de gent donava per lògic, estava situat a poques passes d'En Treballafort i d'En Víctimafeina. Antagònic amb la forma de ser dels seus veïns de terrassa, En Sismosca gambejava per arreu on anava i mai sovint no se'l veia fer la mateixa activitat. Seria inexacte titllar-lo de gandul, o en tot cas, llur ganduleria apareixia quan la monotonia de la seva activitat es transformava en irresistible i, com a defensa biològica, emprenia l'actitud de braços creuats i mirada perduda.

Entorn de la taula de Sismosca, En Pèlverd, Na Ventadarosa, En Penjapí, Na Llenyatova i en Opigràs participaven en una engrescada tertúlia, el motiu de la qual era el viatge del passat juliol que Sismosca realitzà al Marroc. La multitud de dades fotogràfiques i visions encegadores recollides i viscudes per aquest jove, s'alternaven amb l'actitud comunicativa de llurs companys de terrassa. La tertúlia transcorria plàcidament fins quan, de sobte, en Sismosca s'aperciví que, des de dins del got de cervesa, un borinot rellepava els filets d'escuma adherits a la paret del got. Sense embuts, va taponar la boca del got i començà a moure'l com un pèndul fins aconseguir que el borinot quedés totalment negat de cervesa fresca.

Tot el veïnat d'aquella taula hi concentrarà l'atenció, mentre a Sismosca se li despertà una activitat impensada: Fer reviure el que, a simple vista, estava més mort que viu.

Gràcies a aquella cigarreta aromàtica que fumava, pogué escampar la cendra per damunt del borinot que ja estava situat en un raconet de taula on no hi havia brabatge. Davant aquesta acció, començaren a preguntar-se: "vols dir que tornarà a tastar el nèctar de les maleves?" i "vols dir que ressucitarà el vol?". En Sismosca, sense immutar-se proseguí amb l'acció.

Quan encara no havia passat mig minut, el borinot ja movia les potes i, al minut, amb la velocitat d'un projectil, l'insecte desaparegué d'aquella terrassa.

"Noves i esperançadores perspectives s'observen en el jovent treballador: increment de l'absentisme, aconseguir l'atur sense cap absurda vergonya i marcar-se unes bones vacances, intentar treballar el menys possible, creació d'una consciència arreu del caire irracional del treball i disfrutar els plaers possibles, sortida de la cadena industrialista per a viure de l'artesania, del camp, de l'art..."

La realitat socio-polítiico-cultural dels nostres dies ens ofereix aquest panorama: el del conte. Conseqüència de la seva pròpia història, l'home modern ha estat harmonitzat per a sobreviure en la vida. El treball, una de tantes harmonitzacions, significa més esclavitud que no pas alliberament. Les raons? Analitzeu-les vosaltres mateixos.

Aquest conte, un petit botó de mostra de la realitat actual, intenta posar-vos-les en la picota: en Treballafort, En Víctimafeina i en Sismosca són actituds davant la vida. Els filòsofs grecs ja varen dir la seva. L'home modern els hauria defraudat. Ben segur.

Quan mencaven deu minuts per a les vuit del vespre, Treballafort pagà religiosament la compte dels brabatges i se n'anà juntament amb llur client.

Des del campanar situat al casc antic, s'oïren vuit tocs que assenyalaren les vuit del vespre. En Víctimafeina, s'escurà la butxaca i també pagà al comptat. Cames ajudeu-me, se n'anà.

La terrassa, si no hagués estat perquè en Sismosca i colla no s'immutaren de les campanades, hauria tingut un aspecte erm.

En aquells moments, un individu abillat amb un ocell de paper multicolor, es plantificà a la terrassa i digué amb un francès catalanitzat: "eh voilà le pastís de chocolat. Bon appétit!"

La nit s'omplí d'estels. Els déus de l'acròpolis de "l'Home Tor·rat" somniaren de bell nou amb la Utopia.

Pep Badia

P. D. - El text en cursiva l'he extret al peu de la lletra d'una revista "grega".
Si algú està interessat en llegir-la, li deixaré.

ACTES RECREATIUS

DIVENDRES, DIA 27

Tarda, a les 8'30: Repic de campanes per anunciar la FESTA MAJOR.

Nit, a les 10: A l'Ajuntament
PREGÓ DE FESTA MAJOR
a càrrec del Sr. Josep M.ª Ainaud de Lasarte.

Seguidament al pati de l'Ajuntament
CANTADA D'HAVANERES i "CREMAT"
pel grup: VEUS DE BESALÚ.

DISSABTE, DIA 28

Tarda, a les 4'30: A la Sala de Festes "Club Villaret"
CONCERT DE MÚSICA CATALANA
a càrrec de l'Orquestra de JANIO MARTI.

A les 6: Partit de futbol entre els equips
VETERANS C. E. SANT HILARI - STA. EULÀLIA DE RONSANA
Trofeu Ajuntament.

A les 7: CERCAVILA per la BANDA DE MAJORETTES de A.A. V.V. Plana Lladó i gegants i caparruts.

Nit, a les 11: A la Sala de Festes "Club Villaret"
GRAN BALL DE FESTA MAJOR
amenitzat per l'Orquestra de JANIO MARTI.

DIUMENGE, DIA 29

Matí, a les 10: Al circuit "Els Curtals"
I MOTO CROSS - FESTA MAJOR (Campionat Provincial)

A les 10'30: CERCAVILA pel grup "DIMONI BRUT" i gegants i caparruts.

A les 12: A la Plaça Dr. Gravalosa
FESTIVAL INFANTIL pel grup TITELLES NAIP

Tarda, a les 4: Al camp de Tir Sant Hilari
TIRADA LOCAL

A les 4'30: A la Sala de Festes "Club Villaret"
CONCERT DE MÚSICA CATALANA
a càrrec de la Cobla-Orquestra AMOGA.

A les 5: Al Camp Municipal d'Esports GRAN PARTID DE FUTBOL entre els primers equips
C. E. BANYOLES - C. E. SANT HILARI
Trofeu Ajuntament.

A les 7: Al Club de Tenis "Villaret"
FINALS VII CAMPIONAT OPEN DE TENIS

A les 7'15: A la Plaça Verdaguer
SARDANES per la Cobla "PRINCIPAL DE LLAGOSTERA"
La segona sardana serà la del "BALL DELS GEGANTS".

Nit, a les 10: A la Plaça Dr. Gravalosa
SARDANES per la Cobla "PRINCIPAL DE LLAGOSTERA"

A les 11: A la Sala de Festes "Club Villaret"
GRAN BALL amenitzat per l'Orquestra AMOGA
i l'humorista MARI SANTPERE.

DILLUNS, DIA 30

Matí, a les 10'30:

CERCAVILA pel grup "LA FURA DELS BAUS" i gegants i caparruts.

A les 12: A la Plaça Gravalosa

FESTIVAL INFANTIL

pel grup "LA FURA DELS BAUS".

Tarda, a lea 3'30: A la Plaça Dr. Gravalosa

VII CONCURS TALLADA DE TRONCS

i

II CONCURS DE XERRAC MECÀNIC

A les 7: A la Plaça Verdaguer

SARDANES per la Cobla "CANIGÓ"

La segona sardana serà la del "BALL DE GEGANTS".

Nit, a les 10'30: a la Sala de Festes "Club Villaret"

BALL POPULAR DE FESTA MAJOR

per el DUO DAJA

Preus populars.

DIMARTS, DIA 31

Matí, a les 11'30: A la Plaça Gravalosa

XESCO BOIX ANIMADOR PER A LA MAINADA.

Explicarà contes i cantarà cançons. Vol guanyar el cor dels nens i nenes que hauran de vestir una societat, més lliure, més justa i més humana.

Tarda, a les 5: Al Casal dels Avis

RECITAL DE MÚSICA POPULAR

a càrrec d'ENRIC ILLANA.

A les 6'30:

Iª CURSA POPULAR amb CARRETONS DE COIXINETS

A les 7'30: A la Plaça Verdaguer

SARDANES per la Cobla "CANIGÓ".

La segona sardana serà la del "BALL DELS GEGANTS".

Nit, a les 10: A la Plaça Gravalosa

GRAN BALL POPULAR FI DE FESTA MAJOR

amenitzat per el DUO DAJA.

Tots els dies a partir de les 6 de la tarda, la Discoteca TROP estarà oberta.

ACTES RELIGIOSOS

DIUMENGE, DIA 29

COMMEMORACIÓ DEL MARTIRI DE SANT JOAN BAPTISTA
A les 12'30: MISSA SOLEMNE concelebrada pels sacerdots fills d'aquesta vila. Farà l'homilia Mn. Estanislau Corrons i Graells, Arxiprest d'Artés, i ex-vicari de la nostra parròquia. Els cants aniran a càrrec de la coral parroquial "Els Petits Cantaires" i "Els Juniors Musicals".

Altres misses: A les 8, 10, 11 i vespertina, a les 8 de la tarda.

DILLUNS, DIA 30

ANIVERSARI DE LA DEDICACIÓ DEL TEMPLE PARROQUIAL

Vespertina, a les 8 de la tarda: MISSA SOLEMNE D'ACCIÓ DE GRÀCIES.

DIMARTS, DIA 31

MEMÒRIA DELS DIFUNTS DE LA PARRÒQUIA

Vespertina, a les 8 de la tarda: Missa Solemne en sufragi dels difunts.

****

PROGRAMA DE CINEMA

CINEMA TIVOLI

Dia 27 - Sessons a les 7 tarda i 10'30 nit: WEST SIDE STORY.

Dia 28 - Sessions a les 7 tarda i 10'30 nit: EL EXPRESO DE MEDIANOCHE.

Dia 29 - Sessions de 5 i 7'30 tarda i 10'30 nit: TODOS AL SUELO.

Dia 30 - Sessions de 5 i 7'30 tarda i 10'30 nit: EVASION O VICTORIA.

Dia 31 - Sessions de 5 i 7'30 tarda i 10'30 nit: CAVERNICOLA.

CINEMA CATALUNYA

Dia 29 - Sessions a les 5 tarda:
EL MUNDO QUE VIENE - LA 2.ª GUERRA DE LOS NIÑOS (PARCHÍS).

****

Aprofitem l'avinentesa de l'edició d'aquest programa per agrair a totes les entitats i persones, de fora o d'aquí, que l'han fet possible amb la seva col·laboració.

Alguns ho han fet amb una aportació econòmica, d'altres amb els seus escrits i alguns perdent hores en cercar i aconseguir una acurada programació d'actes. No ens voldríem oblidar d'aquells que l'han confeccionat i imprès per a que el poguéssim tenir a les nostres mans.

Gràcies.

L'AJUNTAMENT

Visita del Molt Honorable President de la Generalitat Jordi Pujol

Des del balcó de la Casa de la Vila.

Visita al Museu "Guilleries".

Visita a les obres d'asfaltat del poliesportiu.

En "Quevedo" explica l'art de fer rodells al President.

CRÒNICA DE L'ANY

1981

AGOST

- Festa Major
- Final VI Campionat "Open" de Tenis.
- Repic de campanes anunciant la Festa Major.
- Inauguració de les noves dependències de la Casa de la Vila.
- Pregó de Festa Major a càrrec del Conseller de Governació de la Generalitat Sr. Vidal i Gayolà.
- Cantada d'Havaneres i Cremat.
- Cercavila.
- Festivals infantils.
- Concert de Música Catalana.
- Concurs de Tir al Plat.
- 1er. Torneig de Futbol infantil.
- Sardanes.
- Gran Ball de Festa Major.
- Cross Popular.
- Vè. Concurs de Tallada de Troncs.
- Gran Ball fi de Festa Major.

SETEMBRE

- Dues Audicions de Sardanes.
- Aplec de Vallclara.
- Onze, Diada Nacional de Catalunya.
- Significació de l'Onze de Setembre. Conferència a càrrec de l'historiador Antoni Pladevall.
- Festival de Música Catalana.
- Audiovisual - Yerapajà per Jordi Pons.
- II Ralli Sant Hilari.
- Festa Major del Pla de les Arenes.
- I Motocross "Els Curtals".
- Sortida dels Gegants i Caparruts a Sta. Coloma.
- Pallassos - Pep, Saltinbanqui i Bacoi.
- 6 Hores de Petanca.

OCTUBRE

I Ralli Osona-Montseny de Cotxes d'Època.
- Curset de Tapissos, per Àngels Mercadé, a la Biblioteca de "la Caixa".
- Conferència sobre "L'Abús de Medicaments, un fet de cada dia".

NOVEMBRE

Festa Popular al carrer Josep Ximeno (castanyada).
- IX Cross Sant Hilari.
- Cross Escolar.
- IV Campionat de "Butifarra".
- Conferència "La sortida de la crisi" per Ernest Lluc.
- Actuació d'en Xesco Boix a la Cooperativa.
- Conferència de Fabrici Caivano sobre "El nen davant la televisió".
- Xerrada sobre "Militarisme a la O.T.A.N" per Vicenç Fises.
- Festa Major de St. Andreu de Baucells.

DESEMBRE

- Documental sobre "Patagònia llunyana i Objectiu Alpamayo" per Jordi Pons.
- Conferència de Miquel Strubell sobre "Normalització lingüística".
- Actuació dels Pallassos "Pep, Saltimbanqui i Bocoi" al cinema Catalunya.
- Magda Oranich va parlar sobre "El Divorci".
- Xerrada col·loqui sobre "Situació econòmica i catalanització" per J. Rahola, Marc Aureli Vila i M. Casanovas, dins el Cinquantenari de l'Esquerra Republicana de Catalunya.
- Vetllada Nadalenca al Col·legi Sant Josep.
- Pessebre a Sant Miquel de les Formigues.
- Representació d' "Els Pastorets".
- Exposició col·lectiva polifacètica a la Biblioteca de "la Caixa" dels artistes locals: A. Porta, Joan Mir, Josep Mir, Josep M.ª Vila, J. Comas, Núria Tort i J. Romaguera.
- Actuació a l'església de les corals parroquials.

1982

GENER

- Recollida de cartes a la Plaça de l'Església a càrrec del Carter Reial.
- Cabalcada del Reis.
- Festa dels Botiguers.
- I Setmana cultural "El català és cosa de tots".
- Conferència a càrrec de Mn. A. Pladevall.
- Festival infantil.
- Diapositives.
- Conferència, Aina Moll.
- Concert de Música Catalana amb la Principal de La Bisbal.
- Cinema i Catalans Universals.
- Dansa "Esbart Ruyra".
- Rodatur.
- Quo Vadis infantil, G.E.S.H.
- I Trial Indor, Moto Club.
- Festa de l'Associació de Pares de Família de St. Hilari. Noces d'argent 1957/82.
- Curset de Jardineria a la Biblioteca de "la Caixa".

FEBRER

- Audiovisual sobre els Alps, del Grup Excursionista Sant Hilari.
- Acampada a Sant Miquel de Cladells, G. E. S. H.
- Conferència "Viure sense stress".
- Ralli Costa Brava.
- Acampada a Sant Salvi, G. E. S. H.

MARÇ

- Ralli Montseny-Guilleries.
- "Festes popular a Catalunya", xerrada a la Biblioteca de "la Caixa".
- Cinema infantil en català: "La Ventafocs".
- Setmana Esportiva-Cultural dels Col·legi Sant Josep.
- Conferència de Joan Raventós (P.S.C.) sobre "La situació política a Catalunya i l'Estat".
- Organització del curset d'ensenyament del català per adults.
- Projecció de la pel·lícula "Ama Dablan" de Jordi Pons, a la Biblioteca.
- Concurs de Cants d'Ocells.
- Teatre: "Distret, però no tant". Secció de Teatre dels Nois Alegres.

ABRIL

- Iniciació del Curset d'ensenyament a ballar sardanes.
- Exposició d'Artesania Oriental a la Biblioteca de "la Caixa".
- Divendres Sant. Representació del Via-Crucis Vivent.
- Cantada de Caramelles.
- Sant Jordi: VI Concert de Sardanes amb la cobla "Ciutat de Girona".
- Teatre: "Terra Baixa".
- I Aniversari de la Inauguració del Casal dels Avis.
- Aplec de la Llar Parroquial.

MAIG

- "Jornades agràries a les comarques gironines", a la Caixa.
- Aplec a l'ermita del Nen Jesús de Praga.
- Cloenda de l'escola Comarcal de Catequistes.

JUNY

- Aplec del Pedró.
- Projecció de diapositives pel Grup Excursionista local.
- Nit d'en Serrallonga al Club Villaret.
- Festa Popular del Barri del 14 d'abril. II Cursa Mundial d'Ànecs.
- Festa de Fi de curs del Col·legi Sant Josep.
- Festival de Fi de curs del Col·legi N. Dr. Morales.
- Sant Joan. Festa Major petita. XXVI Homenatge a la Vellesa.
- Festa Popular del Grup Excursionista a la "Placeta".

JULIOL

- Audicions de Sardanes cada setmana.
- Partit de futbol del Mondialet.
- Nit d'en Serrallonga al Club Villaret.
- Festa de Sant Cristòfol. Concurs de vehicles adornats.
- Concurs Regional de Petanca.
- Torneig de Futbol-Sala.

AGOST

- V Aplec de la Sardana a la Plaça Gravalosa.
- Visita del President de la Generalitat Jordi Pujol.
- Revetlla de la Joventut a la Plaça de l'Església.
- Audicions de Sardanes cada setmana.
- Teatre: "Distret, però no tant".
- Festival de Música. Associació "Els Amics de la Música de Sant Hilari".

ELS ANTICS MASOS DEL TERME DE SANT HILARI

Mas Duell.

El poblament disseminat o de les masies del terme de Sant Hilari Sacalm ha sofert moltes variacions al llarg dels temps històrics. El terme actual de Sant Hilari va arribar a comptar amb uns 90 masos habitats entorn el 1325 que es repartien així: uns 54 a la parròquia de Sant Hilari, uns 22 a la de Mansolí i uns 20 a la de Sta. Margarida de Vallors.

La pesta negra i les guerres dels segles XIV i XV varen fer baixar aquest número a 35, incloses les tres parròquies a raó de 20 per la de Sant Hilari, 3 per la de Mansolí i 12 per la de Sta. Margarida de Vallors.

Al llarg dels segles XVIII i XIX el nombre de masos va créixer d'una manera extraordinària fins al punt de comptar el 1930 amb 1555 persones que vivien a 139 masos repartits de la següent manera: 6 en el sector o veral anomenat de Saleta, 26 al sector de Sta. Margarida, 9 al Sot de Riudecós, 16 al sector de les Comes, 14 al del Sot de Sta. Margarida, 23 al de Mansolí, 22 al del Pla de les Arenes i 7 al sector de Joanhuix. Querós, unit ja feia temps a Sant Hilari tenia aleshores 16 famílies.

Avui dia els masos habitats de tot el terme són: molt pocs i eren detallats al capítol titolat "Les Masies del Terme", de l'obra Sant Hilari Sacalm, Capital de les Guilleries (1976) feta en col·laboració amb l'Àngel Serradesanferm, per això aquí només detallem els masos més antics del terme, existents o desapareguts amb les dates en què els hem trobats documentats.

Parròquia de Sant Hilari Sacalm:

Mas Camp-pla, documentat el 1363 i el 1562. Es el mas de la finca de Joanhuix conegut vulgarment per Can Pla.

Llevanyes d'amunt, prop el Coll de Llevanyes, sobre Villavecchia, documentat com el *Collo de Lavancies* el 959 i *Llevanyes d'avall.* Aquests dos masos existien el 1289 i estaven deshabitats i derruïts el 1495 i el 1562. Prop de Llevanyes d'amunt el 1562 hi havien unes palomeres amb el seu baiador.

Mas Ribayoles, aterrat el 1562 i el seu territori unit a Camp-pla.

Pla Cominal, existent el 1562, tenia prop seu un forn de teules.

Mas Betran, documentat 1365, 1562 i 1618.

Vilabella d'amunt, doc. 1199, 1368 i 1562.

Vilabella d'avall, 1373, estava aterrat el 1562.

Belluga, 1373, aterrat el 1562, prop de Vilabella.

Busquets d'amunt, documentat el 1199, 1377 i 1562.

Busquets d'avall, 1199, 1377 i 1562.

Brugada o Burgada, 1199. Era prop del mas Belluga, propietat de Saleta.

Mas Scubió o Escubió, seria *l'Escubilione* citat el 922. Documentat el 1155 i 1377. Era aterrat el 1562 i unit al Burgada. Tenia terres prop la resclosa del molí de Saleta.

Mas Gener, era prop el mas Escubió.

El Vilaret, documentat 1199, 1355, 1374 i 1562. Al mas Vilaret estaven units el 1562 els masos *Calm de Vilaret, Solà de Vilaret, Marc i Capell.*

Masó o Ça Masó, doc. 1199, 1321 i 1562.

El mas *Serradevall* estava aterrat el 1562 i unit al mas Masó. Tenia terres que termenejaven amb el mas *Serramitja,* dit també *Costa.* Tenia aprop seu el lloc dit *les forques velles.*

El Clos, vers el Sot de Sta. Margarida, deshabitat el 1562.

Ribes canines, doc. 1377 i 1562.

Mas Ça Vila. 1374. Tenia terres vers el mas *Comtessa,* a tocar les possessions o termenals d'en Burgada.

Mas Ullastre o Uyastre d'avall. doc. 1324, 1374 i 1562.

Mas Reixac d'amunt, rònec el 1375, unit a l'Ullastre.

Mas Reixac mitjà, doc. 1369 i 1625.

Mas Reixac estorc, 1364.

Ses Auledes, 1199, 1373 i 1562.

Vilardem mitjà, segurament la *vila de Emone,* documentada des del 933. Sembla situat vers el Pla de les Arenes. Doc. 1341 i 1375.

Mas Calm, 1363 i 1400, que tenia unit el *mas Calmes* que era derruït el 1400.

Mas Carbó, el 1592 i derruït el 1682. Es reconstruirà més tard.

Mas Casermes, doc. 1365 i derruït i cremat el 1662.
Mas Galí, àlias Abeurador, derruït el 1682.
Mas Serra de Vilanplà, doc. 1366.
Casals d'avall, 1373 i 1377, unit amb el *Casals d'amunt* el 1565.
Matamalella, 1323 i 1592, sobre la primera casilla anant a Arbúcies.

Altres masos de difícil indentificació amb l'any en què els hem trobat són: *Saleta d'amunt* i *Saleta d'avall,* quin és el que ara queda? doc. 1199, 1324..., mas *Sabater,* 1376, mas *Pol,* 1364, *Falgueres* 1376 o *Folgaroles* 1615, *Largueses* 1369, *Junyeda* 1368, *Corbeyers* 1323, *Vilar* 1375, *Aulet* 1368, un mas *Rovira,* rònec el 1373, *Hera o Era Calsada* 1319 i *Sa Corbera* 1373. Tots ells consten en documents dels anys esmentats i com a formant part de la parròquia de Sant Hilari.

Parròquia de Mansolí:
Mas Aulet, 1562, grans propietaris de la muntanya de la Gavarra que podria ser el mateix Aulet que el 1368 consta com de Sant Hilari.
Mas Serrarols d'amunt, aterrat el 1562 i anomenat també *Llepaví* i mas *Serrarols d'avall,* habitat el 1370 aterrat el 1562.
Masos Riu, Picornell i Serrat, formen un lot dintre la parròquia de Mansolí. el mas *Riu* era habitat el 1377.
Mas Torrents, és citat com aterrat el 1369 i de nou el 1562.
Mas Soler, 1199, 1370 i 1562, sempre habitat.
Mas Illes i Riquer, citats 1325 i 1369. Aterrats el 1562.
Mas Roquets de Roca Joan, reedificat el 1562.
Molí del Boscà, 1562.
Mas Tió, 1395. Deshabitat el 1562.
Riera, habitat el 1323 i citat com aterrat el 1367 i el 1562.
Mas Puig Marquès, 1365.
Mas Puig mitjà, 1365 i 1436.
Mas Borrell i *mas Font del Borrell,* 1371 i 1593. El segon s'uní al primer.
Mas Marquès, 1436, és diferent del Puig Marquès.
Mas Quintà, 1562.

Parròquia de Vallors i terme de Sant Hilari:
Vidal de ça Fàbrega, derruït el 1562.
Juliol, doc. el 1183, rònec el 1398.
Pelegrí, rònec el 1398 i 1451. Existia el 1183.
Ses Penyes o Penyes, 1374.
Iglésia o Esglésies, 1183 i 1375.
Croses, Crosos o Crous, 1183 i 1365.
Mpntalt Jussà i *mas superior de Montalt,* 1183. Un sol Montalt el 1368.
Blanc de ses penyes, el 1183, 1369 i 1407.
Ivern, 1183, aterrat el 1371 i habitat de nou vers el 1603.
Costa, 1183 i 1307.
Comas, 1183, derruït el 1371 i 1408.
Domus de la Sala, 1487. Sembla ésser el *Vallicrosa* de 1183. Termenejava a llevant amb la serra de Juyols i a migdia amb la riera de Vallors.
Parral, 1606.
Can Formiga, 1648, etc.

Sobre els masos de Santa Margarida de Vallors en fèrem un petit estudi a la revista de Vic AUSA III (1358-1360) pàgs. 125-134.

Molí de Saleta.

Aquestes breus i sintetitzades notícies sobre els vells masos de Sant Hilari, extretes d'un estudi de l'Arxiu Parroquial, serviran, així ho esperem, per distreure uns moments l'atenció vers els masos que existiren un temps i que foren centres de vida i d'activitat abans de caure en un oblit o ruïna sovint total i irreversible.

Antoni Pladevall i Font

Carrer de la Font - St. Hilari. Per Joan Mir.

"A SANT HILARI SACALM"

(SONET)

Sant Hilari Sacalm, que cantes i rius
entre muntanyes de pau vegetal,
et tornes veu de cant universal
quan arriben els daurats de l'estiu.

Tothom, com au que retorna al seu niu,
de les teves fonts somia el cabal;
aniran feliços com el pardal
vora les fonts d'on brolla un límpid riu.

Les ginestes, els faigs, els pins i abets
seran esbargiment dels qui estiuegen;
fins i tot les maduixes somriuran.

Qui pensarà a l'hivern quan els fan nets
les neus semblants coloms blancs que aletegen!
Un ver lluent: Sant Hilari Sacalm!

Josep Gutiérrez i Rodríguez

SANT HILARI SACALM

Davall d'un cel tot blau, el verd intens
de pins i avets, de roures i d'alzines,
i al bell mig, com un niu de colomines,
hi ets tu, vila polida que ens sorprens.

Per places i carrers, com un immens
jardí, roses, lilàs i clavellines
aromen de fragàncies vespertines
les hores suaus dels teus dolços ponents.

I dia i nit, l'eterna cantilena
de l'aigua pura, fresca i abundosa
tan dintre del teu si com dels entorns,

i aquest goig de sentir-te tota plena
d'aquell nom que pel món t'ha fet famosa,
oh! riallera vila de cent fonts.

Josep Santacana i Tusquellas

A la quinta punyeta

La política territorial a portar a terme pels estaments de poder de la Generalitat no és pas clara ni de bon tros i, davant el que semblen ser noves i diferents orientacions de cara a futures divisions administratives comarcals, potser convindria aixecar una mica la veu.

Estem visquent uns temps en els que ens cal una identificació en els aspectes individual i col·lectiu i crec que seria un moment oportú per a fer una sèrie de reivindicacions a nivell de comunitat integrada en un marc territorial concret.

Les Guilleries formen un ente territorial, delimitat i diferenciat dels que l'envolten i/però sempre ha anat a remolc d'unes divisions administratives que l'han situat en un racó d'una o altra comarca; del Montseny en algun temps, d'Osona i finalment de la Selva.

El cas és que sempre han estat un problema pels resonsables de les divisions comarcals perquè les Guilleries no tenen res a veure amb la dinàmica dels centres on han estat integrades. S'ha parlat de les Guilleries com a comarca, comarca secundària, subcomarca i un seguit de diferents denominacions.

Durant la Segona República, a l'octubre de 1931, la Generalitat nombrà una Ponència per l'Estudi de l'Estructuració Comarcal de Catalunya, de la que en formaven part: Ventura Gassol, Pere Blasi, J. Iglésies, A. Rovira i Virgili, F. Solé, M. Santaló, M. Galés i Pau Vila. Ells foren els responsables de l'actual, i possiblement canviat en el futur, mapa de la divisió territorial de les terres catalanes.

Es del tot lògic que les divisions administratives es facin segons uns criteris de racionalitat, però aquesta mateixa racionalitat exigeix una més acurada atenció per aquelles àrees que tenen una dinàmica concreta i determinada.

La gent que vivim a les Guilleries ens sentim identificats amb la nostra terra. Formem una comunitat emmarcada en un territori que ens ha donat un tarannà i una manera de ser; que pot ser més bona o més dolenta ja ho sabem, però és la nostra. Ens hem hagut d'espavilar sempre de la poca atenció que hem rebut dels organismes competents i mai no ens han solventat els greus problemes d'infraestructura i de serveis que ens han afectat i encara ens afecten.

Només cal recordar que encara una riera que recull les aigües brutes pel mig de la població, que no podem depurar l'aigua, que les instal·lacions del servei de correus són insuficients i les de telègrafs inexistents, que quan fa una mica de temporal quedem sense llum per no haver-hi dues línies, que l'escorxador necessita reformes urgents i de consideració, que instal·lar telèfon a Sant Hilari després d'haver-lo demanat amb un parell d'anys de coll encara és un somni, que molts pobles més petits tenen resolt el problema de l'ensenyament mitjà, que la carretera d'Osor encara està igual que l'endemà de les greus pluges de l'hivern passat, que les carreteres... val més no seguir.

El President de la Generalitat ens deia l'altre dia que malgrat totes les dificultats, Sant Hilari era un poble gran, que l'havíem fet gran i que ens hem de treure el complexe (?) de les males comunicacions. Sr. President, imagini's si li podríem fer de gran si el nostre poble tingués l'atenció que necessita per la seva situació geogràfica; Sant Hilari pot estar en un cul de sac, però no és un racó de món amb gent sense imaginació. Centralitzar determinats serveis en alguns nuclis, atenent a no sé quines realitats administratives, és arraconar i decantar Sant Hilari de l'impuls i influència que de molts centres de la comarca s'irradien als pobles del contorn; perquè aquest no és el cas del nostre.

Només l'esforç dels homes d'aquestes terres guilleres, ben o mal enfocat això ja són figues d'un altre paner, ha permés que els seus habitants sortíssim d'un estat de ruralisme que encara ara és la visió que en tenen alguns estaments o centres de decisió.

Si a l'empenta, esperit de treball i ganes de progressar de la gent s'hi afegí el recolzament, no solament moral, dels avui organismes autonòmics, les Guilleries podrien ser un indret amb

una economia equilibrada. Per tant, cal que truquem totes les portes, que ens fem escoltar allà on sigui, per cridar l'atenció sobre la nostra identitat i les nostres problemàtiques i que prescindim una mica d'aquestes delimitacions comarcals, necessàries però desequilibrades, que ens han ofegat sempre com un racó de món.

Alguns diran que aquesta opinió aquí exposada és tradicionalista o "localista", terme que en un sentit gairebé despectiu fan servir aquells grans geògrafs que fan la geografia de llocs grans, però convé dir que una cosa és establir divisions i l'altra atendre'n les conseqüències. Les ratlles moltes vegades es fan darrera d'una taula d'un despatx i resulta que la realitat n'es una altra. Com deia el mestre Pau Vila, la geografia cal fer-la primer amb els peus i després establir conclusions.

També convindria recordar a qui convingui, que gràcies a la crida de molts "localistes" repartits per Catalunya algú s'adona que hi ha territoris, amb pobles com Sant Hilari, amb un marc geogràfic concret, que té les terres dividides entre dues províncies, Girona i Barcelona (Collsabena ja és de Barcelona), que eclesiàsticament depèn del Bisbat de Vic i que jurídicament de Santa Coloma de Farners.

Es per això que convindria que els hilariencs fóssim conscients d'aquest esperit de comunitat que formem i que el féssim servir per aconseguir coses que fa temps que esperem i que mai no arriben.

No pretenc, com alguns podrien pensar, que es delimetein les Guilleries com una comarca; no, no és això, ja que seria un batibull tot plegat i encara agreugeríem més la cosa a nivell de Catalunya. Només voldria fer veure, que tota divisió comarcal porta i suposa problemes de tot tipus, que convé tenir en compte que dins algunes demarcacions comarcals hi ha nuclis de població que queden aïllats i no participen de la xarxa de dotacions de que disposa l'entitat comarca com a tal. Per exemple: els nens i nenes de Sant Hilari no en treuen res que a la comarca de la Selva hi hagi un centre de Formació Professional de Segon Grau a Blanes si no hi podem anar perquè és lluny; que la comarca de la Selva disposi de tantes pistes de bàsquet si a Sant Hilari no en tenim cap...

Amb tot això vull significar, encara que ja ho hagi dit, que dintre l'actual divisió per comarca, queden unes unitats territorials (no és pas el cas de les Guilleries solament) que necessitem d'unes atencions especials, que no poden emmarcar-se en el context global de les necessitats comarcals. La Selva és vista des de la Generalitat com una comarca que, més o menys, està ben atesa en molts serveis, que té un equilibri econòmic i de població, però des de les Guilleries no pensem realment així.

Sant Hilari necessita que vinguin les jerarquies del país a donar-hi un tom com darrerament s'està fent, que s'adonguin de les coses que precisa i que s'adoptin les mesures pertinents.

Si no ens espavilem sempre serem aquell indret que des d'altres pobles i capitals provincials diuen "...a Sant Hilari, sí, allà a la quinta punyeta".

Àngel Serradesanferm i Valls

Les "Festes d'hivern" dels estiuejants

Si bé algunes famílies estiuejaven a Sant Hilari "els tres mesos", la major part ho feien de tres setmanes a un mes; això feia que passés per la nostra vila molt jovent que en acomiadar-se es donava la adreça i prometia "veure's a l'hivern" a Barcelona i alguns d'aquests ho feia realment alguna que altra vegada en petits grups.

Sorgí la idea però, de fer cada hivern una festa "por todo lo alto", que reunís tots els grups: els "grans", els "petits", els que venien el juliol, els de l'agost, els de "setembre" i que això fos d'una forma i en un marc elegant que donés categoria a la vila i als qui ens sentíem orgullosos d'estiuejar a Sant Hilari.

I així, cap a finals dels 40, s'inicià amb una festa al "Saló Rosa", que aleshores estava molt de moda, i després, i ja d'una manera definitiva, al gran saló de l'Hotel Ritz de Barcelona.

A part de la propaganda a les "Notas de Sociedad" de la Vanguardia, el Diari de Barcelona, el Correo Catalán, el Noticiero, etc., s'enviaven invitacions a tots els que era possible localitzar i un "Comitè d'honor", format per 8 a 10 senyoretes que representaven els diferents grups, tenien cura de la distribució de les entrades; a elles el record més afectuós perquè tenien la tasca més ingrata de telefonar, cobrar, etc.

Quant a beneficis (cada estiu s'exhibia la liquidació a Can Ximeno), foren molt petits (s'entregaven a la Junta de Beneficència sota rebuts que encara es conserven) o àdhuc algun any negatiu i en aquest cas els organitzadors cobrien el dèficit, ja que no es volgué mai involucrar un acte amb un altre.

La festa es celebrà ininterrumpidament prop de 20 anys i sempre assolí un èxit remarcable acomplint així l'objectiu que ens havíem fixat des de primer antuvi: donar categoria a la vila i fer que tots els qui hi assistien i els que simplement se n'enteraven pels diaris es sentíssin orgullosos d'estiuejar a Sant Hilari.

Jaume Pla

Els grups que es fotografiaven a la Plaça dels Hotels (en Jaumet en primer terme).

Una manera d'esplaiar-se: els partits dels estiuejants contra els del poble.

Els estiuejants en grup a la Font Picant.

Una sortida a Sant Miquel.

UNA NOVA PUBLICACIÓ

El desembre passat sortia al carrer la darrera publicació de la revista local "TERRA". Era el número 20 i els seus responsables la varen presentar com a culminació d'una tasca, com a un objectiu aconseguit: durar dos anys i celebrar-ne l'aniversari (que es convertí en la festa de l'enterrament). "TERRA" ha passat ha formar part de la història de sant Hilari i és un llunyà record.

Els promotors que la publicaren durant dos anys suposo que deuen saber les causes de la seva desaparició. Una opinió molt subjectiva és que en el fons no s'hi cercava una eina de comunicació per Sant Hilari, per les seves inquietuds, sinó un que era un instrument que satisfeia una actuació individual i personal; quan aquesta il·lusió que tot inici comporta, la revista va anar al cel. Va morir de la mateixa manera que havia nascut, sense uns fonaments sòlids que l'haguéssin capacitat per a sobreviure segons quines dificultats.

Bé, la nova publicació no és "TERRA", és el "Butlletí del Col·legi Sant Josep". N'han sortit tres números, un per trimestre, i la iniciativa ha cobert àmpliament els objectius proposats. De moment és un vehicle de comunicació a nivell de centre escolar, però que arriba de manera gratuïta a més de dues-centes cinquanta famílies de la població i a diferents entitats com la Biblioteca, el Casal dels Avis, etc., la qual cosa suposa, potencialment, gran nombre de lectors. Es voluntat dels qui la fan possible, que tingui més àmplia difusió i que sigui un mitjà de comunicació lliure i obert a tothom.

En principi no s'ha agafat una línia a seguir, doncs els articles de professors, alumnes i Associació, exposen diferents i diversos temes. Amb el temps i com a conseqüència d'una reflexió i maduració de tots plegats, la publicació anirà adquirint un cos i una fermesa que no pot tenir de bell antuvi.

De moment la periodicitat serà trimestral i els ànims són com per que no sigui flor d'un dia o d'un curs, sinó que tingui llarga durada i continuïtat.

Amb el butlletí informatiu es podran mantenir aquelles tan necessàries relacions entre els pares i el centre i els alumnes hi trobaran un mitjà de comunicació on expressar la seva impressió i opinió sobre els que els preocupi o senzillament poder escriure.

Ha mort una publicació i n'ha nascut, encara que diferents una altra.

Àngel Serradesanferm i Valls

ANECDOTARI DE L'AIGUA PICANT

Em cau a les mans, per gentilesa del seu coautor Josep Arimany, un treball d'Història de la Medicina que per la seva extensió, documentació i síntesi mereix que sigui comentat detingudament i divulgat. Mentre espero fer aquesta feina en un lloc més adient, vull comentar i exposar ara unes quantes dades d'aquest interessant treball que pel seu valor històric-anecdòtic són més oportunes per a un programa de Festa Major.

Sembla que és possible de relacionar l'origen de l'aigua picant (en general, mineralització de les aigües de Sant Hilari) amb els importants i freqüents terratrèmols que, sobretot al llarg dels segles XIV i XV, afectaren aquesta zona. L'aigua picant procedeix de les capes superficials (temperatura de sortida a 11°/14°) i és mineralitzada pel gas carbònic que surt per fissures i falles de la terra com a conseqüència precisament dels esmentats moviments sísmics. És una hipòtesi que defensen els autors del treball.

Font Picant.

L'aigua picant no fou descoberta, casualment, fins a mitjan segle XVIII. Un bou ja hi guaria, intuïtivament, el seu mal de ronyons. La primera memòria mèdica la feu el Dr. Gravalosa l'any 1779. Des d'aleshores ja la receptà als seus pacients que patien de pedres al ronyó i a la bufeta.

La fama de l'aigua pivant, que ràpidament s'estengué per tota la península i per l'estranger i per l'estranger i que dugué molta gent a Sant Hilari, contribuí notablement al seu augment de població. En poc temps es doblà el nombre d'habitacles, Ho diu en Carreras i Candi a les seves *"Notes històriques de Sant Hilari Ça-Calm.* És un detall d'ordre sociològic que no es pot menystenir.

Diu en Francesc de P. Poudevida que la fama de l'aigua picant arribà fins al rei Ferran VIIè. qui, per consell dels metges de la Reial Càmara, es feia dur l'aigua a la Cort. Diuen que li provà tant...

Ja el 1842 el Dr. Agustín Yañes en el seu *"Diccionari pintoresco de Historia natural y de Agricultura"* fa referència a la poca cura que es tenia del manantial i diu: "Este descuido se hace más extraño con la justa celebridad de estas aguas, cuyas maravillosas virtudes son universalmente conocidas". Si ara la veiés...

Hotel Martín.

L'any 1882 l'aigua picant rebé Menció Honorífica a l'Exposició de Madrid. Obtingué Medalla d'Or a Amsterdam el 1883 i a Niça el 1884.

No hi ha dubte que el gran moviment de viatgers que la fama de l'aigua suscità fou un factor determinant en un gran esdeveniment socio-econòmic: la inauguració, l'any 1909, del servei de cotxes de línia Barcelona-Sant Hilari.

L'any 1911 l'Ajuntament de la Vila dedicà una plaça al Dr. Gravalosa.

L'any 1922 el propietari del balneari, Sr. Josep Ribot, atorgà notarialment al Sr. Josep Brugué l'exclusiva, per deu anys, del subministrament d'aigua picant a l'illa de Cuba "debidamente embotellada i etiquetada". Un atreviment comercial considerable...

Un document que aporta el Sr. Serradesanferm diu que el nombre d'"agüistas" que prenien l'aigua picant progressà notòriament des de l'any 1926 al 1935. Eren, majorment, malalts de litiasi úrica i gota.

L'any 1934 n'era el metge-director el Dr. Joaquim Soucheiron, també metge de la vila. Aquest mateix any romangué al balneari el President del Govern Dr. Manuel Azaña. Durant el període 1936/1939 el balneari i l'hotel foren hospital de guerra. Mai més no foren reoberts al públic.

Del 1949 al 1952 l'estadística de concurrència al balneari minvà progressivament.

Diuen, i això és de la meva collita personal, que el desinterès actual per l'aigua picant ha provocat l'abolíment del servei de cotxes de línia a la font. Diuen també que alguns estiuejants interessats en beure l'aigua a raig de font han hagut de renunciar-hi perquè aquesta no rajava. L'escassessa de l'aigua fa que sovint s'hagi d'aprofitar tota pel servei d'embotellament.

F. Danés

ESTAMPES DE CALAIXERA

Germandat de roders - 1909.

Grup escolar - 1930

Grup escolar - 1932

Agrupació Coral.

Grup de dones - 1935.

Grup escolar - 1945.

Grup escolar

Final d'exercicis, 19 octubre 1963.

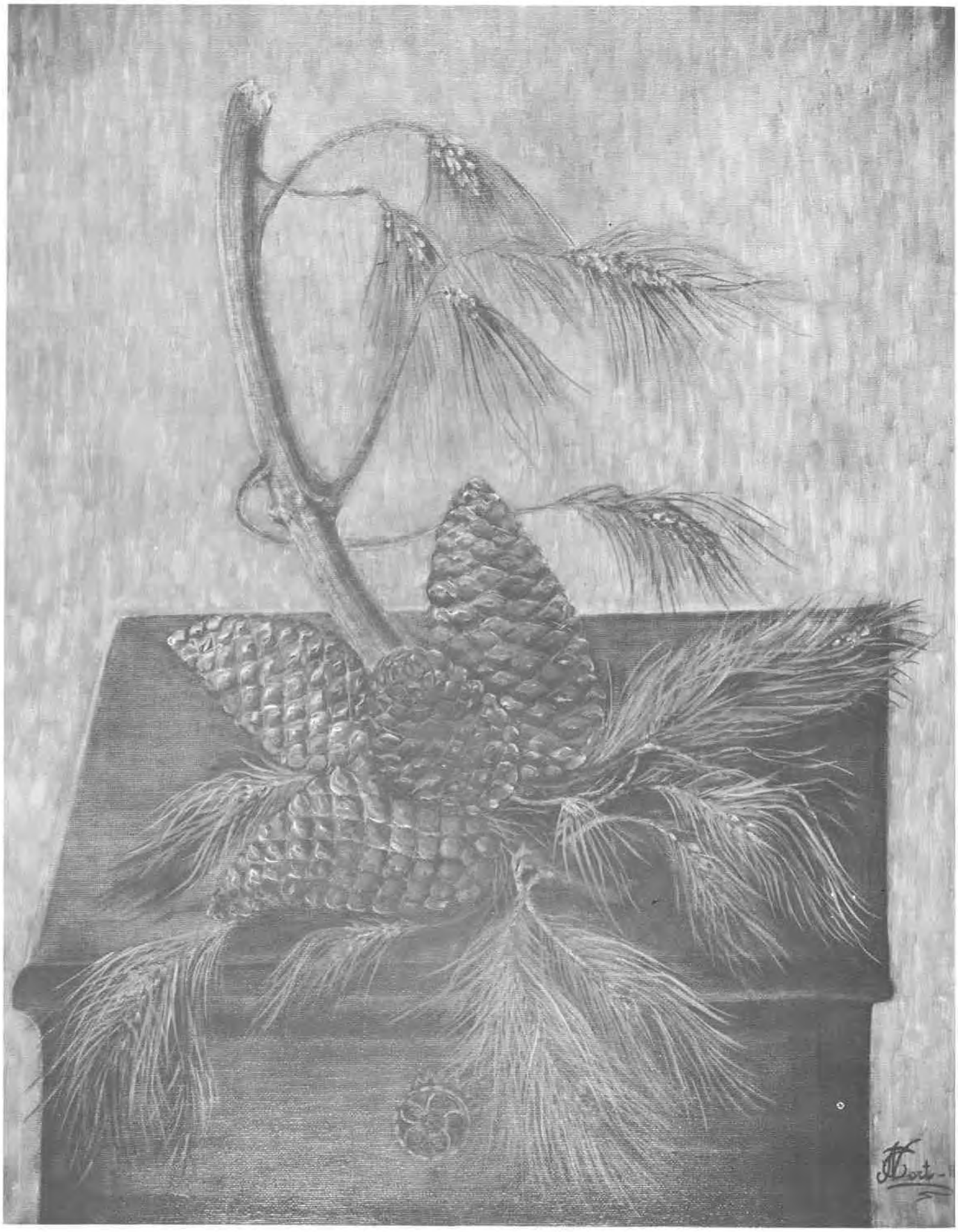

Natura a Sant Hilari, per Núria Tort.

Agraïm profundament
la col·laboració
de totes aquelles firmes
industrials i comercials
que fan possible
l'edició d'aquest
programa.

Assegurances - Agència
Mapfre - G. Assegurador
Miquel Suy
Francesc Vilabella Güell

Barberia
Víctor

Bars
Bar Agustín
Bar Boada
Bar La Cabanya
Cafè Centre
Bar Club
Bar Fèlix
Bar "Dogo"
Bar Juani
Bar L'Espelma
El Grill
Bar Montseny
Bar del Serrat
Bar Pacheco
Bar "Sant Hilari"
Granja Tivolí
Bar Amador
El Toc
La Taverna d'en Mallol

Bàscula
Ll. Juanhuix Juanhuix

Caixes de cartro
Embalatges Crafe
Embalatges Salvador

Carnisseries i Cansaladeries
Jaume Busquets Güell
Marià Casas Clopés
J. A. Casas Tarrés
Adolf Casas Tarrés
Enriqueta Collbatallé Grps
Cansaladeria Boada
Cansaladeria Gil
Cansaladeria Parareda
Cansaladeria Porta
Jordi Puig Boada

Centres d'Ensenyança
Col·legi Germanes Carmelites
Col·legi Parroquial St. Josep
Col·legi Nacional Dr. Morales
Colònies Escolars
Escola Natura Guilleries
Escola Art
Escola Professional
C. Rdes . M. Immaculada Concepció
A. I. Maharishi

Comestibles
Josep Andreu Clopés
Autoservei Montseny
M. Bayés Serradesanferm
Dalmau Boada
Sabina Bruguera Busquets
Josep Cullell Taberner
Autoservei Centra
Mercè Fàbrega
Antoni Garcia Mir
Enric Guinart
Jaume Homs Rodríguez
Joan Masnou Gallifa
Ramon Mimó Planas
Ramon Molas Mollfulleda
Florenci Moragas Fontanet
Queviures Montserrat
Fèlix Rigalós Botet
Joan Rotllant Rovira
Joaquim Valls Bonet

Compra - Venda de Cotxes
Trima
Antolino Fauria

Confiteries
Amadeu
Fornés
Narcís Malet Torrent
Torrent

Constructors d'Obres i Promotors
Pere Bosch Cornellà
Antoni Brugué Fontanella
Miquel Molist Muntalt
Josep Pujol Canaleta
Xavier Rosell Terris
Construccions Les Guilleries S. A.
Joan Timoneda Juanhuix
Xavier Casas Tarrés
Josep Montalt Carós
Jaume Collbatallé Rotllant
Francesc Rojas Escobar
Cèsar Lahoz
J. G. Salvador - J. Busquets
A.C.S.A.
Promoció Immobiliària

Consultoris de Bellesa
Elvira Carrasco
Carme Miralpeix Valls
Matilde Soler Tarrats

Electrodomèstics
Francesc Fauria Comas
R. Fauria Miralpeix (Watt's)
Ramon Planiol Garriga

Entitats Bancàries
Banca Catalana
Banesto
Banc Hispà Americà
Banc Popular Espanyol
Caixa d'Estalvis Provincial de Girona
Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis

Espectacles
Club Villaret
Cinema Catalunya
Cinema Tívoli
Discoteca Trop

Estancs
Carme Duran Bruguera
Ramon Mimó Planas

Fàbriques d'Embotits
Embotits Hilariencs
Embotits Guilleries

Farmàcies
Ramon Broto Twose
Xavier Montalt
Anàlisi R. Broto

Ferreteries
Àngel Camó Juanola
Mold-Matt

Fotògraf
Amadeu
Bosch
Rossell

Fusteries i Mobles
Germans Andreu
Mobles Andreu
Mobles Font
Mobles Jovis
Ramon Muntalt Pagespetit
J. Jumbert Solé

Fustes
Miquel Esteba Caireta
Fustacalm
Fustes St. Hilari, s. a.

Ferros Forjats
Art Català
Josep Donadeu Feliu
Josep Fauria Miralpeix
Taller Nou
Cuchillería La Forja - Vila

Garatges
Casas
Catalunya
Fàbrega
Hospitalet

Hotels, Hostals, Fondes i Restaurants
Hotel Suizo
Hotel Ripoll
Hostal Brugués
Hostal del Grèvol
Hostal Mimó
Hostal París
Hostal Verdolet
Hostal Canals
Hostal Fugarolas
Hostal Isidre
Hostal Sant Miquel
Hostal Torras
Fonda Rita
Restaurant "La Pedra Llarga"
Residència Roma
Residència Tarrés
Hostal del Subirà
Can Camas
Els Cortals
Vallicrosa
Can Montalt
Cal Sastre

Guixaire
Teodor Patiño

Jardiners
J. Boix

Lampistes i Manyans
Joan Bruguera Gubau
Josep Carreras Colomer
Ramon Moner Miralpeix
Jaume Pallarols Bruguera
Rafael Tarrés (Calefacció)
Pla i Soler (Calefacció)
Josep Fauria Miralpeix
Josep Vilamala
Moner - Juvanteny

Llibreria
Llibreria Deza

Manantials en explotació
Fontdor
Font del Pic
Font Vella
Font Picant
Aigües Potables de Saleta

Materials Construcció
Antoni Masó Bosch

Mecànics
Cayo s. l.
Joan Cerver Coll
Antolino Fauria
Lluís Fuguet Portell
Josep Malet Torrent
Taller Moca
R. Fauria (Elec. Autom.)
Taller Sacalm, s. a. - Ford

Merceries i Confecció
Confeccions Artola
Can Candi
Goriot
Honest Masnou
Els Ninos
Can Joan Ridaura
Temari
Germanes Tort

Metges
Santiago Baena
Armand Corzano
J. Torres (Practicant)
Dolors Clos (Comadrona)
Rivas Mariscal (Podòleg)
J. de Arquer (Dentista)

Objectes de Regal

Casa Bosch
Jaume Brugarola
Joan Fauria Bosch
Antoni Rossell Suñer
Sports Serras
La Vaixella
Watt's
Tot Terrissa

Panaderies

Carme Duran
Enric Guinart
Conxita Roura
Panificadora

Perruqueries

Angela Casas Clopés
Maria Estragués
Leocàdia i Carme
Germanes Pujol
Carme Raset Bruguera
Conxita Rosquellas
Cecília Rosquellas
Isabel Cerroche
Glòria (Unisex)
Conxita Valls Joan

Peixateries

Joaquim Permanyer Tarrats
Josep Mollfulleda
Peixateria del Mar

Pintors

Aradas
Arteaga
Ramon Fàbregas

Polleria

Rotllant

Sabateries

Artola
Calçats Pilar

Sastreria

Honest Masnou Fàbrega

Serradores

Salvador Fontaner Plenacosta
Ramon Solà Bosch

Torneries

Afma s. l.
Arhima
Artesania "Sant Josep"
Artifusta s. l.
Batlle
Bell-Art, s. a.
Brugarola, s. a.
Indústries Carri
Indústries Costa
Ferran Danés
Torneria Font
Francesc Gol Busquets
Torneria A. Guilleries
Indústries Palometa
Ponderosa Cast, s. a.
Indústries Puigderrajols
Joan Ribas Bosch
Àngel Ripoll, s. a.
Pere Roura Gubau
Indústries Joaquim Ripoll
Sahisa, s. a.
Indústries Sam
J. Solà, s. l.
J. Taberner, s. a.
Indústries Tort

Taxis

Lluís Roura
Francesc Duran
Pere Canaleta

Transportistes

T. Hospitalet
La Hispano Hilariense, s. a.
Recader Xandri
Transports Coll
Transports Massaneda
Transports Floriach
Transports Ros
Transports Solà

Varis

Rellotgeria Breix
Pastes Canigó
Tapisseria Cuberta
Floristeria "Sant Hilari"
Ind. Gràfiques Duran
Estació Servei "Sant Hilari"
J. Estragués (Compra-Venda Patates)
Auto-Escola Font
Tintoreria A. Garrofa
Impremta Johil
Drogueria Jumbert
Parco S. A. (Parquet)
Planxisteria Trima
J. Valls Arumí (Patates i Cereals)
Adm. F. Francesc Vilabella
Fecsa - Josep Vilabella

Vins i Begudes

Magatzem Duran - J. Mimó
Josep Andreu Clopés
Adolf Casas Tarrés
Jaume Masó Bosch
Josep Valls Arumí
Josep Tomàs Pérez Serrano
Josep Donadeu Feliu

INDEX

Portada de Teresa i Frederic Mejan

Salutació

Recordant la meva vila . . . . . J. M.ª Alimbau

Sant Miquel. 25.è Aniversari . . . . . J. Vernedas

Colegio Público Dr. Morales . . . . . J. Cano

Cine Club

No sé pas sobre quin tema escriure . . . . . N. Pujol de la Huerta

Saber aturar-se . . . . . Ramon de Sacalm

Raig de llum, esclat d'amor . . . . . Carme Timoneda

El Casal . . . . . Soledat Ridaura

Vellesa de Solitud . . . . . Carme Timoneda

Noticias del 5.º Canal . . . . . Sèneca Fill

Pintura de Joan Comas

Existeix la "calma de la mar"? . . . . . M.ª Cinta Sala

"Le pastís de chocolat" . . . . . Pep Badia

Actes recreatius

Actes religiosos. - Cinema

Visita del President de la Generalitat

Crònica de l'any

Els antics masos del terme de Sant Hilari . . . . . Antoni Pladevall

Dibuix de Joan Mir

"A Sant Hilari Sacalm" . . . . . J. Gutiérrez i J. Santacana

A la quinta punyeta . . . . . Angel Serradesanferm

Les "Festes d'hivern" dels estiuejants. Els seus punts de reunió Jaume Pla

Una nova publicació . . . . . Angel Serradesanferm

Anecdotari de l'aigua picant . . . . . Francesc Danés

Estampes de calaixera. . . . . Arxiu A. Serradesanferm

Pintura de Núria Tort

Col·laboradors

Index

Voltat de turons, amagat,
dins d'un clot ficat es diria,
amb cent fonts que li fan companyia,
contemplant el Montseny espadat,
el meu poble somnia.

El pla de les Arenes, la neu hi sol fer niu;
la cima de Solterra es vesteix de boirada,
i quan el poble besat per l'estiu,
es treu del damunt la rosada,
sent que la sang li reviu,
vessant-li dolls d'aigua clara.

Es d'aigua el meu poble, sabeu?
No té rius que li llaurin l'entranya,
però cent fonts que mai perden la deu,
li fan present de l'amor de muntanya.

La tardor molla el vesteix de groc,
i el meu poble es sent solitari,
i es replega de nou dins del clot.
Del meu poble s'en diu Sant Hilari.

J. H.

Fotografies: AMADEU, ROSSELL, BOSCH i arxius A. Serradesanferm i Gisbert
Impressió i fotocomposició: IND. GRÀFIQUES DURAN
Edita: COMISSIÓ DE FESTES
Coordinador: Angel Serradesanferm i Valls
Dipòsit legal GI. 609 - 1982

